

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-16-7-3671-6/18
Datum, 16.5.2018. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANCIJA I TREZORA
SARAJEVO

37-05-2018

Broj dokumenta	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01, 02, 03	16-1	1329	18

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

Predmet: Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu

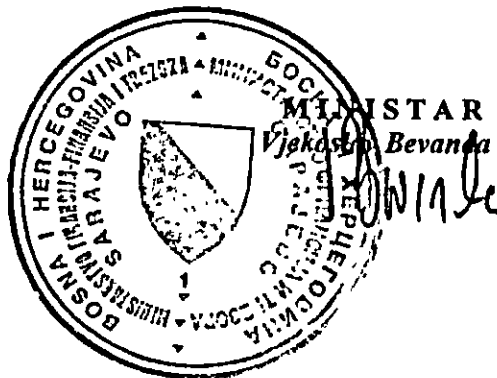
Poštovani,

U pravitku vam dostavljamo Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu, koji je pripremila Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH sukladno odredbama članka 25. stavak (1) točka a) Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12).

Sa sadržajem Godišnjeg konsolidiranog izvješća upoznalo se Vijeće ministara BiH na 142. sjednici, održanoj 15.5.2018. godine, te zadužilo Ministarstvo financija i trezora BiH da materijal dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH radi upoznavanja.

S tim u vezi, materijal vam dostavljamo u daljnju proceduru.

S poštovanjem,

Privitak:

- Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu
- Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Dostaviti:

- Parlamentarnoj skupštini BiH
- a/a

Handwritten signature/initials

Broj: 05-07-1-1252-19/18
Sarajevo, 15. 5. 2018. godine

MINISTARSTVO FINACIJA I TREZORA BiH
- n/r tajniku Ministarstva -
INSTITUCIJE VIJEĆA MINISTARA BiH

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINACIJA I TREZORA
SARAJEVO

24.05.2018

Organizaciona jedinica	Službeni oznaka	Redni broj	Godina
03	16-7	3671-5	

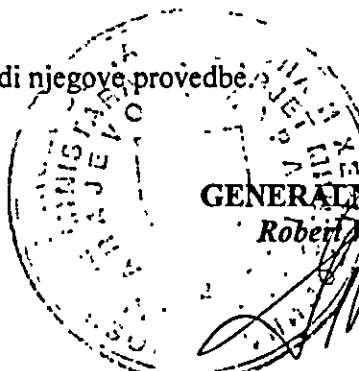
PREDMET: Obavijest o zaključku Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 142. sjednici održanoj 15. 5. 2018. godine, razmotrilo je Godišnje konsolidirano izvješće interne revizije za 2017. godinu, te u vezi s tim zaključilo:

- zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da nastavi razvijati sustav interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pruži podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se institucije u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica internih revizija da, zajedno s Ministarstvom financija i trezora Bosne i Hercegovine, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora, kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije i rukovoditelji institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12) i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje interne revizije („Službeni glasnik BiH“, br. 81/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije („Službeni glasnik BiH“, br. 73/12);
- zadužuju se rukovoditelji jedinica interne revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebno u vezi s obveznom izradom strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica interne revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidiranih strateških i godišnjih planova rada jedinica interne revizije koje pružaju usluge interne revizije u više institucija;
- zadužuju se rukovoditelji institucija da u suradnji s rukovoditeljima jedinica interne revizije i internim revizorima prate primjenu preporuka danih u ranijim izvješćima interne revizije, radi utvrđivanja jesu li poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
- zadužuju se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

O zaključku vas informiramo radi njegove provedbe.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Robert Vidović

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 05-02-2-3966-2/18
Sarajevo, 24.04.2018. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo financija i trezora

Predmet: Mišljenje na Konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu

Veza: Akt broj: 03 – INTERNO - 1646/18, od 11.04.2018. godine

U svezi akta, broj i datum navedeni u vezi, kojim je zatraženo mišljenje Ministarstva financija i trezora BiH na Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu, sukladno članku 31. stavak (1) točka e) Poslovnika o radu Vijeća ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), dajemo slijedeće

MIŠLJENJE

1. U skladu sa člankom 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH sačinila je Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu, na temelju godišnjih izvješća dostavljenih od rukovoditelja jedinica za unutarnju revizije u institucijama BiH.
2. Ministarstvo financija i trezora BiH razmotrilo je dostavljeno Izvješće sa predloženim zaključcima te konstatira slijedeće:
 - Godišnje izvješće unutarnje revizije pruža osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije, unutarnjim revizorima, revidiranim institucijama, podatke o izvršenim unutarnjim revizijama, te podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.
 - Temeljem analize postojećeg stanja predloženi su zaključci koji su u funkciji daljnjeg razvitka i unapređenju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i dosljedne primjene zakonskih i podzakonskih akata kojima je regulirana ova oblast.
 - Kako se radi o izvještajnom dokumentu, kojim se Vijeće ministara BiH informira o aktivnostima realiziranim tijekom prethodne godine, isti nema implikacije na proračun institucija BiH, niti na proračune drugih razina vlasti u BiH.
 - Po pitanju predloženih zaključaka i njihovih potencijalnih fiskalnih utjecaja na proračun, isti bi se u najvećoj mjeri realizirali unutar raspoloživih kadrovskih, materijalnih i finansijskih kapaciteta institucija, te iskazivanje fiskalnih utjecaja i njihova kvantifikacija samo u kontekstu provedbe zaključaka ne bi bila realna niti moguća.
 - Zaključak koji se odnosi na potrebu zapošljavanja unutarnjih revizora u institucijama u kojima je propisana obveza uspostave jedinica unutarnje revizije, je jedini zaključak čiji je fiskalni utjecaj moguće kvantificirati, a čiji bi trošak provedbe bio marginalan u

odnosu na koristi koje bi institucije imale od uspostave operativne i funkcionalne unutarnje revizije. U tom kontekstu iz Izvješća je evidentno da su od 6 nepopunjenih radnih mjesta unutarnjih revizora, u institucijama koje su svoje pravilnike o unutarnjem ustroju usuglasile sa propisima u oblasti unutarnje revizije, za 3 mjesta sredstva za plaće i naknade već osigurana u proračunima pojedinačnih institucija. Pored toga, kod 5 institucija potrebno je izvršiti usuglašavanje pravilnika o unutarnjem ustroju sa propisima o unutarnjoj reviziji, nakon čega bi se moglo vršiti upošljavanje i izračunati precizni fiskalni utjecaju na proračun.

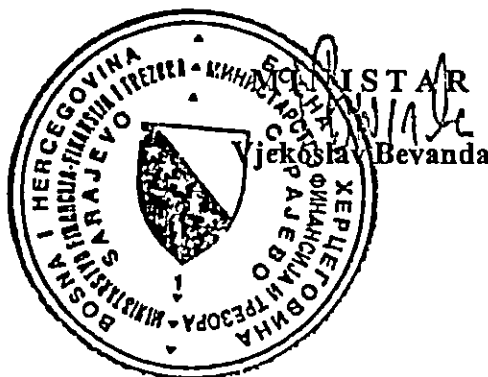
- Sukladno važećim propisima, svako upošljavanje temeljem ovog zaključka bilo bi predmet posebne procedure odobrenja i procjene fiskalnih utjecaja propisa na proračun.

3. Slijedom navedenog, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine nema primjedbi na Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji za 2017. godinu.

S poštovanjem,

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

KOD	NAZIV	TROŠKOVNI PROVODENJA U TEKUĆOJ GODINI n										TROŠKOVNI PROVODENJA U TEKUĆOJ GODINI n+1										TROŠKOVNI PROVODENJA U TEKUĆOJ GODINI n+2									
		Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupne dodatne sredstva	Planirana sredstva umutar budžeta u tekućoj godini	Ukupna potrebna sredstva za provođenje	Preraspodjela	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupne dodatne sredstva	Planirana sredstva umutar budžeta u tekućoj godini n+1	Ukupna potrebna sredstva za provođenje	Budžet	Namjenski izvori	Ostali izvori	Ukupne dodatne sredstva	Planirana sredstva umutar budžeta u tekućoj godini n+2	Ukupna potrebna sredstva za provođenje											
1	2	3	4=1+2+3	5	6=4+5	7	8	9	10	11=8+9+10	12	13=11+12	14	15	16	17=14+15+16	18	19=17+18													
730000	Donacija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
741000	Primitvi kapitalni transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
742000	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
777000	Prihodi po osnovi zasutih obaveza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
789000	Prihodi od internih transakcija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
811000	Kapitalni primitvi od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
813000	Primitvi od finansijske imovine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
814000	Primitvi od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
815000	Primitvi od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
UKUPNO PRIMODI I PRIMICI		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
611000	Plate i naknade troškova zaposlenih	0	0	40000	40000	46000	86000	0	96000	0	96000	206000	96000	0	96000	110000	110000	110000	206000												
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
613000	Izdaci za materijal, sirovi inventar i usluge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
614000	Tekuci transferi i drugi tekući rashodi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
615000	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
616000	Izdaci za kamate	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
688000	Rashodi od internih transakcija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
822000	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
823000	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0												
UKUPNO RASHODI I IZDACI		0	0	40000	40000	46000	86000	0	96000	0	96000	206000	96000	0	96000	110000	110000	110000	206000												

Kako se radi o izvještajnom dokumentu, kojim se Vijeće ministara BiH informira o aktivnostima realiziranim tijekom prethodne godine, isti nema implikacije na proračun institucija BiH, niti na proračune drugih razina vlasti u BiH.

Po pitanju predloženih zaključaka i njihovih potencijalnih fiskalnih utjecaja na proračun, isti bi se u najvećoj mjeri realizirali unutar raspoloživih kadrovskih, materijalnih i finansijskih kapaciteta Institucija, te iskazivanje fiskalnih utjecaja i njihova kvantifikacija samo u kontekstu provedbe zaključaka ne bi bila realna niti moguća.

Zaključak koji se odnosi na zapošljavanje revizora u institucijama u kojima je propisana obveza uspostave jedinica unutarnje revizije, je jedini zaključak čiji je fiskalni utjecaj moguće kvantificirati, a čiji bi trošak provedbe bio marginalan u odnosu na koristi koje bi institucije imale od uspostave operativne i funkcionalne unutarnje revizije. U tom kontekstu, kako je i iskazano u tabeli 2, od 6 nepopunjenih radnih mjesta unutarnjih revizora, u institucijama koje su svoje pravilnike o unutarnjem ustroju usuglasile sa propisima u oblasti unutarnje revizije, za 3 mjesta sredstva za plaće i naknade već osigurana u proračunima pojedinačnih institucija. Za tekuću godinu data je procjena za 5 mjeseci (s obzirom na neophodne procedure), dok su sredstva za naredne godine iskazani za svih 12 mjeseci. Pored toga, kod 5 institucija posebno je izvršiti usuglašavanje pravilnika o unutarnjem ustroju sa propisima o unutarnjoj reviziji, nakon čega bi se moglo vršiti upošljavanje i izračunati precizni fiskalni utjecaji na proračun. Za ova radna mjesta nije data procjena, jer još uvijek ne postoji elementarni uvjet za upošljavanje, sistematizovano radno mjesto, ali bi se takođe radilo o racionalnoj strukturi sukladno propisima u oblasti unutarnje revizije.

Sukladno važećim propisima, svako upošljavanje temeljem ovog zaključka bilo bi predmet posebne procedure odobrenja i procjene fiskalnih utjecaja propisa na proračun od strane pojedinačnih institucija, ali se ovdje daje samo okvirna procjena za izvjesne i izravne utjecaje na proračun.

OPJEVA O DAVANJU OBJAVLJENIH IZJAVA O POTREBNOSTI ZA POSLENJE

PERIOD	SISTEMATIZOVANO				PLANIRANO BUDŽETOM				TRENUTNO STANJE				POTREBNO			
	Postojeće stanje (n)		n+2		Postojeće stanje (n)		n+2		Postojeće stanje (n)		n+2		n+1		n+2	
	n+1	n+2	n+1	n+2	M	Z	n+1	n+2	n+1	n+2	n+1	n+2	n+1	n+2	n+1	n+2
Službenici i zaposlenici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rukovodeći službenici i saradnici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prigovornici	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Volontari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Obzirom da se radi o okvirnim procjenama za više institucija, nije iskazan broj zaposlenih po navedenim kriterijima. Ove podatke iskazala bi svaka pojedinačna institucija.

NAZIV

Jamstva

Ostalo

NAZIV

Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni vanbudžetski fondovi i korisnici

Budžet Republike Srpske, vanbudžetski fondovi i korisnici

Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Budžeti kantona, kantonalni vanbudžetski fondovi i korisnici

Budžeti jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi)

Mjesto i datum

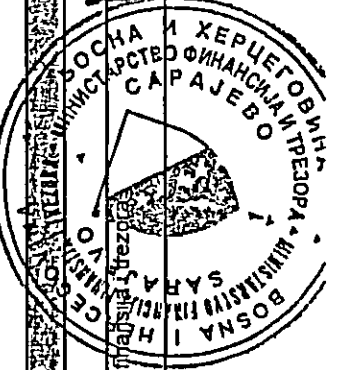
Pečat

Potpis rukovodioca nosioca normativnog posla

Mjesto i datum

Potpis ministra finansija i trezora

Pečat

BOSNA I HERCEGOVINA
Vijeće ministara
Ured za zakonodavstvo

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Савјет министара
Уред за законодавство

Broj: 04-02-4-381/18
Sarajevo, 19.4.2018.godine
(LSH)

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA

SARAJEVO

03

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/FINANSIJA
I TREZORA
SARAJEVO 119

Priloga	Broj	20.06.2018	
Klasifikaciona oznaka	Broj	03	16-2
		3671	-4

PREDMET: Mišljenje o prijedlogu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu

Veza vaš broj: 03-16-7-3671-3/18 od 11.4.2018. godine

Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, razmotrio je prijedlog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, i na osnovu člana 25. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), daje

MIŠLJENJE

Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine – Centralna harmonizacijska jedinica dostavila je Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine prijedlog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2017. godinu, radi davanja mišljenja.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) priprema Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, podatke o jedinicama interne revizije, internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija Bosne i Hercegovine i podatke o preduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Sistem interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, pored Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, definisan je i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016. – 2018. godina, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 87. sjednici održanoj 29. decembra 2016. godine.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ
INTERNE REVIZIJE
ZA
2017. GODINU

Sarajevo, mart 2018. godine

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ.....	3
3. Osnov za pripremu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.....	8
3.1. Zakonodavni okvir.....	8
3.2. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH	9
4. Konsolidovani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima za 2017. godinu	11
4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja	12
4.2. Nadležnost jedinica za Internu reviziju	14
4.3. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH.....	17
4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije Institucija BiH	30
4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica interne revizije institucija BiH	34
4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH.....	41
4.7. Unaprjeđenje sistema interne revizije	43
5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na Internu reviziju	45
5.1. Osnovi Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina	45
5.2. Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina	46
6. Zaključci Vijeća ministara BiH	47
6.1. Realizacija Zaključaka Vijeća ministara BiH.....	47
6.2. Prijedlog Zaključaka Vijeća ministara BiH	49

1. Uvod

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH (u daljnjem tekstu: CHJ) obavezna je, u skladu s odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji Institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH, podatke o jedinicama interne revizije, internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za Internu reviziju Institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sistem interne revizije je dio sistema javne interne finansijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj zemljama u procesu pridruživanja EU pružiti pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole.

Sistem interne revizije u institucijama BiH, pored Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definisan je i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju. To tijelo uspostavljeno je na osnovu člana 2. stav (13) i člana 28. stav (2) Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Zakona o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 42/12), člana 6. Odluke Narodne skupštine Republike Srpske, broj: 01-1012/10 („Službeni glasnik RS“, br. 72/10) i člana 6. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 47/08).

Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH), čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne harmonizacijske jedinice Federacije Bosne i Hercegovine i Centralne jedinice za harmonizaciju Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima CHJ, jedinicama interne revizije i izvršenim internim revizijama, preporukama iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda, pregled poštovanja metodologije interne revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, kao i mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i interne revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ

Obaveza Bosne i Hercegovine na polju interne revizije utvrđena je članom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine, u dijelu pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 10/08), Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH“, br. 44/09), uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ, koja u skladu s navedenim propisima ima obavezu uspostaviti i razvijati sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sistema uspostaviti sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Vijeće ministara BiH je u julu 2010. godine imenovalo direktora i zamjenika direktora CHJ. Također, Vijeće ministara BiH je, na prijedlog CHJ, u septembru 2010. godine, na svojoj 133. sjednici, usvojilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji CHJ. CHJ je, u skladu s usvojenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji zaključno s 31.12.2017. godine, imala zaposlenih ukupno 9 osoba, uključujući direktora i zamjenika direktora.

Podršku uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Evropska unija kroz dva projekta finansirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je podrška institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sistema interne revizije (IR) i sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama EU, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obaveze u vezi s procesom pristupanja članstvu u EU. Projekt SPFM pružio je podršku procesu reformisanja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim finansijama.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć CHJ, a koja je osigurana kroz Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju - KO CJH. Projekt PIFC realiziran je kroz dva segmenta i to: segment interne revizije i segment finansijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je podrška unapređenju sistema FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora. Ovaj projekt okončan je polovinom 2015. godine.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergetskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjeravanje da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno nezavisna i decentralizirana interna revizija (IR) - koja ima ulogu da pruži pomoć rukovodiocu institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti internih kontrola i dajući preporuke u cilju unapređenja poslovanja institucije,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sistema finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji i

- CHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaki od tri nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO CJH odobrio dalje razrađivao i pripremao dokumente, prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. U skladu s nadležnostima, definisanim Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ je u dosadašnjem postojanju realizirala kako slijedi:

- Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;
CHJ je pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavljanje efikasnog i ekonomičnog sistema interne revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH”, br. 32/12.
Ovom dopunom zakonskog rješenja definisano je vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica interne revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica interne revizije, već da se sa manjim brojem jedinica koje će, u skladu s različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uslova, omogućiti pokrivenost intemom revizijom više organizaciono i resomo srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršilaca i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je i uspostavljanje jedne jedinice interne revizije koja će vršiti intemu reviziju u više organizaciono ili resomo srodnih institucija, u skladu s principima definisanim Zakonom.
- Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranje internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH;
U prethodnom periodu izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, u institucijama BiH, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su finansirani od strane EU. Različiti nivoi obuka pruženi su za različite polaznike iz različitih oblasti.
Tokom 2015. godine CHJ je pripremila Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15. U skladu s ovim programom i svojom zakonskom obavezom, CHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 97/15). U toku 2017. godine CHJ je donijela Odluku kojom se dodatno uređuje oblast kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH i ista je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 56/17. Navedenim podzakonskim aktima definisan je način sticanja zvanja i sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka internih revizora u institucijama BiH. CHJ je u 2015. godini izvršila certificiranje prve grupe od 13 internih revizora u institucijama BiH koji su ispunjavali sve propisane uslove, te izdala, u skladu s Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, 13 rješenja o sticanju sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH.

U toku 2016. godine organizirana je teorijska obuka i polaganje pismenog ispita za sticanje Certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH. CHJ je u izvještajnom periodu, u toku 2017. godine, organizirala, u skladu s Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, praktičnu obuku za drugu grupu od 17 internih revizora u institucijama BiH. Praktična obuka sastojala se od provođenja interne revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Dvije praktične obuke provedene su kao pilot revizije pod mentorstvom eksperata Nacionalne akademije za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Holandije, što je dogovoreno u okviru bilateralnog sporazuma o saradnji između MFIT BiH i MF Holandije. Do kraja 2017. godine CHJ je certificirala ukupno 30 internih revizora u institucijama BiH koji su do dana izdavanja Certifikata ispunili uslove za sticanje istog.

U izvještajnom periodu CHJ je organizirala četiri obuke za interne revizore, vezane uz teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka definisanih propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije (KPE) internih revizora u institucijama BiH, od kojih su tri obuke organizirane u saradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i finansije MF Holandije, a jednu obuku je CHJ organizirala samostalno. Također, u izvještajnom periodu je Koordinacioni odbor centralnih harmonizacijskih jedinica organizirao Konferenciju o internoj reviziji na kojoj su učestvovali interni revizori iz javnog sektora BiH.

U skladu s propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije CHJ izdaje, na osnovu dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije kao KPE, kako je to definisano Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH i Odlukom o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH. U 2017. godini CHJ je zaprimila i obradila ukupno 174 zahtjeva jedinica interne revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koja su u predviđenom roku izdata mišljenja.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH; Metodologiju rada interne revizije u institucijama BiH CHJ je objavila u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i ista se temelji na okvirnim dokumentima odobrenim od KO CJH.

U izvještajnom periodu CHJ je pripremila, na osnovu odluke KO CJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH koji se zasnivaju na Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije, a koji su stupili na snagu 01.01.2017. godine. Navedena odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije interne revizije i usaglašen je s međunarodnim standardima.

- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Pored Priručnika, nakon usaglašavanja okvirnih dokumenata na KO CJH, CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11), kao dio radne metodologije za internu reviziju u institucijama BiH. Također, CHJ je objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).

Poveljom interne revizije uređuje se opći pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažiranja, te se definira obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju interne revizije koja se zasniva na povjerenju u objektivno uvjerenje o upravljanju rizikom, sistemima kontrole i rukovođenju.

U cilju stvaranja uslova za provođenje Zakona i podzakonskih akata, CHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obaveze jedinice interne revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije interne revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu interne revizije.

- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim finansijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne interne kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine.

U toku 2016. godine CHJ je pripremila Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 87. Sjednici, održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usaglašena s preporukama SIGMA¹-e i Generalne direkcije za budžet Evropske komisije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti interne revizije u institucijama BiH.

Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 – 2018. godina sadrži analizu sadašnjeg stanja javnih internih finansijskih kontrola, uključujući analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, s posebnim naglaskom na praktičnu implementaciju ovih sistema. Potpuna implementacija ove strategije trebalo bi unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost, te smanjenje broja negativnih mišljenja eksterne revizije. Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu dalje integracije BiH u Evropsku uniju.

- f) Davanje saglasnosti na pravilnike o unutrašnjoj organizaciji institucija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;

CHJ je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12) i Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uslovi za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama interne revizije na saglasnost CHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice interne revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane CHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture interne revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definisano je uspostavljanje decentraliziranog modela interne revizije u institucijama BiH, kao i obaveze institucija za uspostavljanje jedinica interne revizije.

U izvještajnom periodu CHJ je objavila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 69/17) radi usklađivanja postojeće Odluke s važećim propisima.

CHJ, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji, daje saglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutrašnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi da uspostave jedinicu interne revizije u skladu s navedenim propisima. Saglasnost na izmjene Pravilnika, zaključno s 31.12.2017. godine, dobilo je 17 od ukupno 18 institucija koje su to bile obavezne učiniti. CHJ je, u skladu sa svojom zakonskom obavezom, razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i

¹ *Support for Improvement in Governance and Management*, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

usaglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne saglasnosti.

- g) Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije;
Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice interne revizije u 17 institucija. CHJ u skladu sa svojom ulogom osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti interne revizije svim jedinicama interne revizije, te koordinira rad internih revizora na terenu i izvještava o njihovom radu kroz Godišnji konsolidovani izvještaj Interne revizije. Podaci o radu jedinica interne revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvještaja.
- h) Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje odbora za internu reviziju;
CHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) definisala kriterije za izdavanje ovakve vrste saglasnosti. CHJ je, u skladu s važećim propisima kojima se uređuje oblast interne revizije u institucijama BiH, a na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o saglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovodilaca jedinice interne revizije. CHJ je izdala, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 13 saglasnosti na izbor rukovodilaca jedinice interne revizije. Očekujemo da će u narednom periodu, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovodioce jedinica interne revizije, biti dostavljeni zahtjevi po ovom osnovu i od ostalih institucija koje su obavezne upostaviti internu reviziju.
- i) Saradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;
Postoje uslovi za operativnu saradnju između internih i eksternih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda² i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i CHJ internim revizorima kroz Priručnik za internu reviziju u institucijama BiH. Kroz dostavljene godišnje izvještaje jedinica interne revizije CHJ je informisana da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna saradnja između osoblja interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovodioci CHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unapređenja saradnje.
- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju;
Nadzor nad primjenom regulativa za internu reviziju CHJ osigurava kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije i internih revizora, a koji služe kao osnov za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije. Nadzor se vrši i kroz izvještavanje u skladu sa metodologijom odobrenom od CHJ, kao i kroz davanje saglasnosti i mišljenja CHJ u vezi s zahtjevima interne revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku. Također, i interna ocjena kvaliteta rada interne revizije koju provodi rukovodilac JIR, u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije, doprinosi funkciji nadzora na nivou jedinica interne revizije.
U izvještajnom periodu Odsjek za razvoj interne revizije CHJ održao je i pet formalnih sastanaka s rukovodiocima jedinica interne revizije, kao i više neformalnih savjetodavnih sastanaka, na

² Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI)

kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom u radu imaju interni revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža interna revizija, u skladu sa propisima u ovoj oblasti i utvrđenom metodologijom rada.

- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovodioca Interne revizije i rukovodioca organizacije;
U dosadašnjoj fazi razvoja sistema interne revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba između rukovodilaca jedinica interne revizije i rukovodilaca organizacija.

Pored navedenih aktivnosti, CHJ, je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, a u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija i strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem internih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem internih revizora u BiH, u svrhu izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, u skladu sa definisanim kriterijima za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od navedenih udruženja i institucija. Zaključno s 31.12.2017. godine CHJ je izdala ukupno 260 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih internih revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti interne revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (260), u izvještajnom periodu data su 43 mišljenja. Podatak o broju verificiranih certifikata govori o postojanju dovoljnog broja kvalificiranih kandidata, kvalificirane konkurencije, za popunu radnih mjesta u jedinicama interne revizije institucija BiH.

3. Osnov za pripremu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u Institucijama BiH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostavljanje i razvoj savremenog sistema upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacionog struktuiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna interna finansijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Evropska unija kao cjelovit sistem internih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sistem finansijskog upravljanja i kontrolu (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i nezavisnu internu reviziju.

Na osnovu međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „interna finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sistem koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontrolisanja, revizije i izvještavanja o korištenju budžetskih sredstava i sredstava EU.

Cilj ovog sistema je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Evropske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obaveza. Ona obuhvata i sve sisteme interne kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uložene.

Interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25, propisuje obavezu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da pripremi godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. CHJ je ovlaštena da na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca jedinica interne revizije pripremi Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije.

Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja s problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ.

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ.

CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije interne revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacionom odboru centralnih harmonizacijskih jedinica (KO CJH).

3.2. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje interne revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora (*"Službeni glasnik BiH", br. 82/11*) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštteni. Pored toga, interni revizori moraju se neprestano usavršavati s ciljem unapređenja kvaliteta rada.
- Povelja interne revizije (*"Službeni glasnik BiH", br. 82/11*) uređuje opći pristup interne revizije, svrhu i cilj, nezavisnost, ulogu i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje angažiranja, te definira obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupke u slučaju identificiranja indikatora prevare.

- Priručnik za internu reviziju ("*Službeni glasnik BiH*", br. 82/11) definiše metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora.

Priručnik je urađen u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC, koje su održane u saradnji sa ekspertima Projekta, angažovanim od strane Evropske komisije u cilju pružanja podrške uvođenju sistema javne interne finansijske kontrole u BiH.

- Standardi interne revizije u institucijama BiH koje je CHJ objavila Odlukom o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH ("*Službeni glasnik BiH*", br. 93/17). Ovom Odlukom je definisano, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, da se vršenje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio KO CJH svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine.

Pored objavljenih standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad internih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("*Službeni glasnik BiH*", br. 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH:

- Zakon o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Zakon o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljeni u "*Službenom glasniku BiH*", br. 27/08 i 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "*Službenom glasniku BiH*", br. 49/12 i 69/17,
- Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "*Službenom glasniku BiH*", br. 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "*Službenom glasniku BiH*", br. 73/12,
- Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, objavljen u "*Službenom glasniku BiH*", br. 7/15,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljena u "*Službenom glasniku BiH*", br. 92/15 i 56/17 i
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "*Službenom glasniku BiH*", br. 97/15.

Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, definisane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje

funkcije interne revizije u institucijama BiH. Predmetnom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica interne revizije, koje bi vršile funkciju interne revizije u ukupno 78 institucija BiH.

Institucije na koje se odnose navedene odredbe, tj. institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, obavezne su da u roku od 180 dana od objavljivanja Odluke pokrenu aktivnost za dobijanje saglasnosti CHJ kroz podnošenje zahtjeva na izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji baziranog na Zakonu o internoj reviziji institucija BiH.

Zaključno s 31.12.2017. godine ukupno 17 institucija, od predviđenih 18, ispunile su svoju obavezu dostavivši prijedlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, CHJ na saglasnost. U narednom periodu očekuje se da i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine – BHANSA uskladi svoj Pravilnik i kadrovski popuni jedinicu interne revizije, kako bi interna revizija koja je uspostavljena u ovoj agenciji bila u potpunosti usaglašena s propisima koji regulišu ovu oblast.

Podsjećamo da je uvođenje sistema interne revizije obaveza Bosne i Hercegovine, koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane ("Službeni glasnik BiH", br.10/08).

Vijeće ministara BiH je na svojoj 98. sjednici, održanoj 12.04.2017. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidovanim izvještajem Interne revizije, donijelo zaključke kojima je zadužilo rukovodioce jedinica interne revizije i interne revizore da pripreme godišnji plan obuka i da, u koordinaciji s CHJ, provedu planove kako bi u skladu s relevantnim propisima unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju, dok su institucije BiH u kojima su uspostavljene jedinice interne revizije zadužene da planiraju neophodna sredstva za obuke internih revizora u svojim budžetima i da, u skladu s odobrenim planovima obuka i odobrenim budžetskim sredstvima za ove namjene, internim revizorima omoguće pohađanje obuka. Rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija BiH zaduženi su da dosljedno primjenjuju propisane procedure vezano za način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije. CHJ je zadužena da nastavi pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnoj dijelu ovog izvještaja (dio 6).

4. Konsolidovani izvještaj o internoj reviziji po revizorskim izvještajima za 2017. godinu

CHJ je na osnovu godišnjih izvještaja jedinica interne revizije pripremila Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije daje informacije o aktivnostima CHJ, zakonodavnom okviru interne revizije u institucijama BiH, jedinicama interne revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvještajima interne revizije o planovima jedinica interne revizije, revidiranim oblastima, datim preporukama interne revizije, stepenu realizacije preporuka, te poštivanju standarda i metodologije rada od strane jedinica interne revizije. U izvještaju je dat i pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije, kao i informacije o Strategiji razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016-2018., te poduzetim aktivnostima na realizaciji Zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica interne revizije i institucija BiH.

Interna revizija, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice interne revizije Institucija BiH – pregled uspostavljanja

Interna revizija u Institucijama BiH je, s 31.12.2017. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, u skladu s važećim propisima, u 17 od predviđenih 18 institucija BiH.

U narednoj tabeli navedene su sve institucije BiH koje su obavezne uspostaviti internu reviziju na način kako je to definisano Zakonom o internoj reviziji u institucijama BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH.

Prvi dio tabele daje pregled institucija koje su u potpunosti uspostavile i kadrovski popunile jedinicu interne revizije u skladu s relevantnim propisima, institucija koje su uspostavile IR u skladu s propisima iz ove oblasti ali nisu u potpunosti kadrovski popunile jedinice, i institucija koje su internu reviziju uspostavile prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usaglašen s propisima iz ove oblasti.

U drugom dijelu tabele navedena je institucija, jedina od 18 obaveznih, koja zaključno s 31.12.2017. godine nije uspostavila internu reviziju.

Tabela 1.

I)	Institucije koje su uspostavile jedinicu interne revizije - JIR do 31.12.2017. godine	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JIR u skladu s propisima iz oblasti IR	Obrazloženje
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	-
2.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	-
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	-
4.	Granična policija BiH	DA	-
5.	Državna agencija za istrage i zaštitu	DA	-
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	-
7.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	-
8.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelimično popunjena ³	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 3 od predviđene 4 osobe)
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelimično popunjena	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlena 1 od predviđene 2 osobe)
10.	Ministarstvo pravde BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelimično popunjena	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Potpuno uspostavljena,	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s

³ Smanjen broj internih revizora zbog odlaska u penziju jednog internog revizora u 2017. godini.

I)	Institucije koje su uspostavile jedinicu interne revizije - JIR do 31.12.2017. godine	Funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena JIR u skladu s propisima iz oblasti IR	Obrazloženje
		ali djelimično popunjena	predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Potpuno uspostavljena, ali djelimično popunjena	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (zaposlene 2 od predviđene 3 osobe)
13.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH	Djelimično uspostavljena i djelimično popunjena	Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (Nema rukovodioca JIR)
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima	Zaposlen 1 Interni revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti IR. U toku su izmjene Pravilnika.
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima	Zaposlen 1 Interni revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti IR. Pribavljena potrebna mišljenja na prijedlog izmjene Pravilnika. VM BiH na 100. sjednici od 04.05.2017. odgodilo izjašnjavanje o Prijedlogu.
16.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	Nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima	Zaposlen 1 Interni revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti IR. U toku su izmjene Pravilnika.
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	Nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima	Zaposlen 1 Interni revizor prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima u oblasti IR.
II)	Institucije koje nisu uspostavile JIR do 31.12.2017. godine	Poduzete aktivnosti na uspostavljanju JIR	Obrazloženje
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	U toku su izmjene Pravilnika.

Iz prethodne tabele vidimo da je zaključno s 31.12.2017. godine interna revizija u potpunosti uspostavljena, u skladu sa važećim propisima, u sedam institucija I to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

Šest institucija uspostavile su jedinice interne revizije u skladu s važećim propisima ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinice osobljem interne revizije, a to su: Ministarstvo finansija i trezora BiH⁴, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Služba za zajedničke poslove institucija BiH.

Napominjemo da je Služba za zajedničke poslove institucija BiH jedina od institucija koje su uspostavile jedinicu interne revizije u skladu s važećim propisima, a koja nema rukovodioca jedinice interne revizije, što onemogućava dosljedno poštovanje Zakona o internoj reviziji i standarda interne revizije u toku vršenja funkcije interne revizije u ovoj jedinici.

Tri institucije pokrenule su proceduru usvajanja izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti interne revizije, dok su interni revizori zaposleni na osnovu važećeg

⁴ Do 11.09.2017. godine u potpunosti je bila popunjena JIR MFT BiH, ali je zbog odlaska u penziju jednog internog revizora broj osoblja smanjen sa 4 na 3.

pravilnika koji nije usklađen s propisima u oblasti interne revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela i Agencija za identifikacione dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka u fazi su pribavljanja potrebnih mišljenja, dok je Ministarstvo vanjskih poslova dobilo potrebna mišljenja od nadležnih institucija i dostavilo Vijeću ministara BiH na usvajanje. Vijeće ministara BiH je, na 100. sjedinici održanoj 04.05.2017. godine, odgodilo je izjašnjavanje o prijedlogu Pravilnika Ministarstva vanjskih poslova BiH.

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH - BHANSA je, također, uspostavila internu reviziju na osnovu važećeg pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji nije usaglašen s propisima u oblasti interne revizije. Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije, koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 69/17, BHANSA je obavezna izmijeniti pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju i internu reviziju uspostaviti u skladu s relevantnim propisima.

Ministarstvo sigurnosti BiH pokrenulo je proceduru izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je usklađen s propisima u oblasti interne revizije, ali do 31.12.2017. godine nije okončalo aktivnosti na uspostavljanju interne revizije, te je jedina od 18 predviđenih institucija koja nije ispunila svoju obavezu koja se odnosi na uspostavljanje interne revizije. U toku izrade ovog izvještaja, CHJ je obaviještena da je Ministarstvo sigurnosti BiH u februaru 2018. godine dostavilo prijedlog izmjene Pravilnika nadležnim institucijama na mišljenje, radi dostavljanja istog Vijeću ministara BiH.

CHJ vodi Registar jedinica interne revizije i Registar rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora. Na osnovu podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima interne revizije u 17 jedinica interne revizije institucija BiH, koliko ih je uspostavljeno na dan 31.12.2017. godine (nije uključeno Ministarstvo sigurnosti BiH koje do kraja izvještajnog perioda nije uspostavilo JIR), zaposlena su 33 interna revizora⁵.

U izvještajnom periodu broj jedinica interne revizije povećan je s 14 jedinica, koliko ih je bilo evidentirano zaključno s 31.12.2016. godine, na 17 jedinica interne revizije, zaključno s 31.12.2017. godine. U institucijama BiH predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica interne revizije, odnosno zaključno s 31.12.2017. godine uspostavljeno je 94,4% od ukupno predviđenog broja jedinica interne revizije u institucijama BiH.

U skladu s povećanjem broja jedinica interne revizije došlo je i do određenog povećanja broja internih revizora. Prema podacima iz registara koje vodi CHJ, broj internih revizora je sa 29 u 14 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom periodu, povećan na 33 interna revizora u 17 jedinica interne revizije, koliko ih ima u institucijama BiH zaposleno na dan 31.12.2017. godine.

4.2. Nadležnost jedinica za internu reviziju

Nadležnost svake od 18 jedinica interne revizije institucija BiH, koje trebaju biti uspostavljene, definisana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

⁵ Interna revizija koja egzistira u MVP BiH uspostavljena je kao Ured/Inspektorat, koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran organizacioni dio koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji institucija BiH. U toku su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP-a.

Od 17 uspostavljenih jedinica interne revizije institucija BiH, koje su navedene u prvom dijelu Tabele 1, deset jedinica interne revizije vrši funkciju interne revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice interne revizije u: Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih sedam jedinica interne revizije, u skladu sa usvojenim decentraliziranim modelom uspostavljanja i organiziranja sistema interne revizije u institucijama BiH, funkciju interne revizije vrše za više institucija u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

U skladu s tim, *Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama, Centralnoj izbornoj komisiji BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH⁶.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da vrši funkciju interne revizije. U izvještajnom periodu ova jedinica je, u skladu s usvojenim planovima, provela redovne i naknadne revizije u Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama i Centralnoj izbornoj komisiji BiH, dok su u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH provedene naknadne revizije. Podaci o obavljenim revizijama prikazani su u tabelama br. 2, 3 i 4.

Jedinica interne revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski saobraćaj BiH, Direkciji za civilnu avijaciju BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica.

Jedinica interne revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH uspostavljena je u drugoj polovini 2017. godine i u toku izvještajnog perioda potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti. Jedinica interne revizije ovog Ministarstva nije donijela planove rada za 2017. godinu, jer je uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine. Na osnovu zahtjeva Ministra komunikacija i prometa BiH, Jedinica je provela jednu *ad hoc* reviziju u izvještajnom periodu.

Centralna jedinica za internu reviziju Ministarstva finansija i trezora BiH vrši funkciju interne revizije u: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabavke BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Direkciji za evropske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo i Centralnoj harmonizacionoj jedinici MFT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s Centralnom jedinicom za internu reviziju MFT BiH.

U izvještajnom periodu ova jedinica interne revizije vršila je, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, internu reviziju u Ministarstvu finansija i trezora BiH, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave i

⁶ U skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 69/17) JIR Parlamentarne skupštine BiH nadležna je za vršenje funkcije IR u Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, dok su u Arhivu BiH i Agenciji za statistiku BiH započete revizije koje će biti okončane u 2018. godini. Detalji o obavljenim internim revizijama prikazani su u tabelarnim pregledima (tabela br. 2, 3. i 4).

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica interne revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu ova jedinica obavljala je internu reviziju, u skladu sa usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tabelama br. 2, 3 i 4.

Jedinica interne revizije uspostavljena pri Ministarstvu pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobranilaštvu BiH, Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, Sudu BiH, Tužilaštvu BiH, Ustavnom sudu BiH i Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH⁷ (Zavod za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH).

U periodu od jula 2017. godine, kada je popunjena pozicija rukovodioca Jedinice Interne revizije Ministarstva pravde BiH, ova jedinica potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s Pravobranilaštvom BiH, Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH i Jedinicom za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH⁸.

Sud BiH i Tužilaštvo BiH nisu prihvatili da potpišu Sporazum i Povelju interne revizije, dok je Ustavni sud BiH obavijestio Jedinicu interne revizije Ministarstva pravde BiH da Plenarna sjednica Ustavnog suda BiH nije, još uvijek⁹, razmatrala pitanje potpisivanja Sporazuma i Povelje interne revizije.

U skladu s usvojenim Godišnjim planom Jedinice interne revizije Ministarstva pravde BiH, ova jedinica vršila je internu reviziju u Ministarstvu pravde BiH, što je detaljno prikazano u tabelarnim pregledima (tabela br. 2, 3. i 4).

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - BHMACH.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da pruža usluge interne revizije.

U izvještajnom periodu ova jedinica interne revizije vršila je, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, internu reviziju u pet institucija i to: Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH i Ministarstvu civilnih poslova BiH. Detalji o izvršenim revizijama prikazani su u tabelama br. 2, 3 i 4.

⁷ U narednom periodu očekuje se da će biti okončane aktivnosti na uspostavljanju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH za koji će uslugu interne revizije vršiti JIR MP.

⁸ Sa Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH bit će potpisani Sporazum i Povelja IR kada se steknu uslovi.

⁹ Zaključno sa 29.11.2017. godine.

Jedinica interne revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih investicija u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za metrologiju BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Komisiji za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica interne revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH uspostavljena je u prvom kvartalu 2017. godine i u toku izvještajnog perioda potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu ova jedinica vršila je reviziju, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima Jedinice, u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Institutu za standardizaciju BiH i Institutu za metrologiju BiH, što je prikazano u tabelama br. 2, 3 i 4.

Svaka od 17 jedinica interne revizije, koliko ih je uspostavljeno u institucijama BiH, imala je obavezu da, u skladu s čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH, dostavi godišnji izvještaj koji je osnov za izradu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.

Na osnovu podataka dostavljenih u godišnjim izvještajima jedinica interne revizije, ovih 17 jedinica interne revizije u izvještajnom periodu vršilo je internu reviziju u 33 institucije BiH. Detalji o izvršenim revizijama u pomenutim institucijama dati su u tabelama br. 2, 3 i 4.

4.3. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH

Jedinice interne revizije su, u skladu sa zakonskim obavezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove i na osnovu njih, u skladu s procjenom rizika, i odgovarajuće godišnje planove jedinica interne revizije¹⁰. Također, za izvještajni period su sve jedinice interne revizije koje vrše funkciju interne revizije u više institucija, osim Jedinice interne revizije Ministarstva finansija i trezora BiH, sačinile i konsolidovane strateške i godišnje planove rada jedinica koji omogućavaju adekvatno planiranje revizorskih angažmana u institucijama iz nadležnosti jedinice interne revizije.

Jedinice interne revizije su pripremile i donijele odgovarajuće povelje interne revizije.

U svojim godišnjim izvještajima jedinice interne revizije navele su da su se interni revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa internih revizora, Povelje interne revizije, Priručnika za internu reviziju i standarda interne revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast interne revizije u institucijama BiH. Također, u svojim godišnjim izvještajima jedinice interne revizije navele su da su izvještaji interne revizije rađeni u skladu s metodologijom definisanom u Priručniku za internu reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane CHJ.

U narednoj tabeli dat je pregled jedinica interne revizije i institucija u kojima je u izvještajnom periodu vršena interna revizija, zajedno s podacima o potpisanim poveljama IR¹¹ i planovima IR, kao i planiranim i realiziranim internim revizijama po vrstama.

¹⁰ Izuzimajući JIR MKP BiH koja je uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine.

¹¹ Podaci o svim institucijama koje su potpisale i institucija koje nisu potpisale Povelju IR navedeni su u tački 4.2. ovog izvještaja, dok su u Tabeli 2. navedene samo institucije u kojima je vršena revizija u 2017. godini.

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih i naknadnih revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP IR	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj ad hoc IR	% Izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	Podaci navedeni 1.1-1.5.			12	11	2	9	-	92%
1.1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	2	1	-	1	-	50%
1.2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	DA	DA	2	2	-	2	-	100%
1.3.	Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH	DA	DA	DA	2	2	-	2	-	100%
1.4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama u BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
1.5.	Centralna izborna komisija BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
2.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	25¹²	25	10	15	-	100%
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JIR MKT BiH	DA	JIR MKT nije donijela planove IR za izvještajni period jer je Jedinica uspostavljena u drugoj polovini 2017.						1	-
4.	JIR Granične policije BiH	DA	DA	DA	8	8	7	1	-	100%
5.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	5	5	2	3	-	100%
6.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	5	5	4	1	-	100%
7.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	10	10	4	6	-	100%
8.	Centralna jedinica za internu reviziju MFT BiH (CJIR)	Podaci navedeni 8.1-8.5. ¹³			7¹⁴	3+2¹⁵	5	-	-	42,3%
8.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	1	2 ¹⁶	2	-	-	100%
8.2.	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%

¹² Planirano je 27 revizija, ali su u okviru Pilot revizije pod nadzorom holandskih eksperata, u okviru Memoranduma o saradnji zaključenog između MFT BiH i MF Holandije, 3 revizije spojene u jednu.

¹³ JIR MFT BiH nije sačinila konsolidovane planove Jedinice za izvještajni period.

¹⁴ Osim institucija navedenih od 8.1 do 8.4 u kojima su planirane 3 revizije (1 revizija je planirana da se provede u 3 institucije), JIR MFT BiH planirala je u 2017. provesti još 4 revizije i to: u Agenciji za javne nabavke BiH, Arhivu BiH, Agenciji za statistiku BiH i Agenciji za osiguranje BiH, ali iste nisu realizirane ili nisu okončane u izvještajnom periodu, te je stoga procenat izvršenja GP 42,3%.

¹⁵ JIR MFT provela je 3 revizije iz godišnjih planova za 2017. i 2 revizije prenesene iz 2016. godine. U 2017. godini započete su revizije u Agenciji za statistiku BiH i Arhivu BiH koje će biti okončane u 2018. godini.

¹⁶ Provedena je jedna redovna revizija prenesena iz 2016. i jedna revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom sekretarijatu VM BiH (horizontalna revizija).

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u Izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih i naknadnih revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP IR	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj ad hoc IR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
8.3.	Agencija za državnu službu BiH	DA	DA	DA	1	1 ¹⁷	1	-	-	100%
8.4.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
8.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH	DA	DA	DA	-	1 ¹⁸	1	-	-	-
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podaci navedeni 9.1-9.3.			7	7	4	3	-	100%
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	4	4	2	2	-	100%
9.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
9.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	DA	- ¹⁹	DA	2	2	2	-	-	100%
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	Podaci navedeni 11.1-11.5.			9	9	4	5	-	100%
11.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
11.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.3.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.4.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.5.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podaci navedeni 12.1-12.3.			4	4	4	-	-	100%
12.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
12.2.	Institut za standardizaciju BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
12.3.	Institut za metrologiju BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
13.	JIR Službe za zajednike poslove institucija	DA	DA	DA	5	5	4	2	1	100%

¹⁷ Revizija provedena u ADS BiH je dio revizije provedene u Generalnom sekretarijatu VM BiH (horizontalna revizija).

¹⁸ Izvršena revizija je prenesena iz 2016. godine.

¹⁹ SP za 2017-2019 nije donijet jer je rukovodilac JIR MP BiH počeo s radom u julu 2017.

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih i naknadnih revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP IR	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> IR	% Izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
	BIH									
14.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
15.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	DA	²⁰	DA	7	7	6	1	-	100%
16.	JIR Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	8	7	2	5	-	87,5%
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	4	2	2	-	1	60% ²¹
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	Nije uspostavljena Jedinica Interne revizije								
UKUPNO u 2017. godini							64	52	3	-
							Realizirano ukupno 119 revizija			-
Ukupno u 2016. godini							91	31	6	-
							Realizirano ukupno 128 revizija			-

Iz prethodne tabele uočava se da je u izvještajnom periodu 17 jedinica interne revizije Institucija BiH sačinilo ukupno 119 izvještaja interne revizije, od kojih su 64 redovne revizije, 52 naknadne revizije i 3 *ad hoc* revizije pokrenute na zahtjev rukovodilaca Institucija.

U prethodnom izvještajnom periodu, 2016. godini, 13²² jedinica interne revizije sačinilo je ukupno 128 izvještaja interne revizije, od kojih se 122 izvještaja odnosi na redovne i naknadne revizije, a 6 na *ad hoc* revizije pokrenute na zahtjev rukovodilaca Institucije.

Na osnovu naprijed navedenih podataka o ukupnom broju realiziranih revizija u prethodne dvije godine, uočava se da je smanjen broj ukupnosprovedenih revizija u 2017. godini (119) u odnosu na prethodnu godinu (128), a da je povećan broj jedinica interne revizije za četiri, kao i broj internih revizora (Tabela

²⁰ Nije sačinjen Strateški plan IR jer Ured za reviziju MVP-a samo jednim dijelom obavlja poslove IR, a drugim poslove inspektorata za konzularne poslove, što otežava strateško planiranje rada IR.

²¹ Procenat realizacije svih revizija planiranih Godišnjim planom IR BHANSA-e i isti uključuje realiziranu *ad hoc* reviziju, koja je i planirana da se provede (realizirane 3 od 5 planiranih).

²² U 2016. godini, od 14 uspostavljenih jedinica interne revizije jedna JIR nije sačinila nijedan izvještaj, JIR Ministarstva pravde BiH.

3). Također, na osnovu analize ukupno realiziranih redovnih revizija²³, uočava se da je smanjen broj sa 91, koliko ih je provedeno u 2016. godini, na 64 redovne revizije realizirane u 2017. godini.

Navedeno smanjenje može se jednim dijelom obrazložiti činjenicom da je 17 internih revizora učestvovalo u pilot revizijama, organiziranim u svrhu obuke i sticanja obaveznog certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, te činjenicom da je u jedinici interne revizije koja je u 2016. godini imala najveći udio u ukupnom broju provedenih revizija (25%), Centralnoj jedinici interne revizije Ministarstva finansija i trezora BiH, došlo do značajnog smanjenja broja internih revizora i revizorskih dana²⁴, a time i do značajnog smanjenje broja provedenih revizija. Također, ne treba zanemariti ni činjenicu da su u ovom izvještajnom periodu, kao i u prethodnim, novoosnovane jedinice interne revizije i jedinice koje su imale kadrovsko popunjavanje u manjem procentu učestvovala u ukupnom broju realiziranih revizija.

CHJ vodi Registar povelja interne revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 67 Povelja, što pokazuje da je 17 jedinica interne revizije potpisalo, u skladu s relevantnim propisima, sa 67 institucija BiH dokument kojim su rukovodioci ovih institucija upoznati s načinom rada interne revizije, zadacima i ovlaštenjima internih revizora.

Podaci po institucijama o broju sačinjenih izvještaja interne revizije i datih preporuka, te područjima revidiranja u izvještajnom periodu, zajedno s podacima o broju internih revizora u nadležnoj jedinici interne revizije dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 3.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj osoba u JIR	Broj konačnih izvještaja Interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
1.1	Parlamentarna skupština BiH – JIR PS BiH	2	1 naknadna revizija	-	Utvrđen status preporuka datih u izvještaju IR u 2016. godini

²³ Zahtijevaju značajno više vremena u odnosu na naknadne revizije. U toku redovnih revizija utvrđuju se i procjenjuju interne kontrole, te daju preporuke u svrhu poboljšanja istih radi efektivnijeg, ekonomičnijeg i efikasnijeg funkcioniranja revidiranog procesa. U toku naknadnih revizija utvrđuje se status realizacije preporuka i da li je postignut željeni efekat kroz njihovu realizaciju.

²⁴ Odsustvo zbog bolovanja osoblja JIR MFT BiH, a od 11.09.2017. godine broj internih revizora smanjen je zbog odlaska u penziju 1 internog revizora.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
1.2	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BIH – JIR PS BIH		2 naknadne revizije	-	Utvrđen status preporuka datih u izvještajima IR u 2016. godini
1.3	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BIH – JIR PS BIH		2 naknadne revizije	-	Utvrđen status preporuka datih u izvještajima IR u 2016. godini
1.4	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama – JIR PS BIH		3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	6 preporuka	- Razmatranje i rješavanje žalbi po javnim nabavkama i - 2 naknadne revizije
1.5	Centralna izborna komisija BIH – JIR PS BIH		3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	6 preporuka	- Sistem provođenja izbora i upravljanje Centralnim biračkim spiskom i - 2 naknadne revizije
2.	Ministarstvo odbrane BIH – JIR MO BIH	4	25 (10 redovnih i 15 naknadnih revizija)	46 preporuka	- Proces implementacije modula "zaliha" - knjiženje ostalih zaliha, - Proces vođenja pomoćnih knjiga, - Proces implementacije modula "zalihe" – knjiženje robe, - Proces ustupanja imovine-opreme, - Proces implementacije modula "zaliha" – knjiženje materijala, - Proces usaglašavanja iskazanih obaveza na dan 31.12.2016.g. - Naknade za službena putovanja, - Proces unajmljivanja imovine i opreme - Evidentiranje stalnih sredstava u priprem - Proces ostvarivanja prava na naknadu za odvojeni život i - 15 naknadnih revizija.
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BIH – JIR MKT BIH	2	1 <i>ad hoc</i> revizija	4 preporuke	- Proces izrade zakonskih i podzakonskih akata
4.	Granična policija BIH – JIR GP BIH	2	8 (7 redovnih i 1 naknadna revizija)	59 preporuka	- Javne nabavke, - Blagajničko poslovanje, - Upravljanje ljudskim resursima, - Prihodi od prodaje stalnih sredstava i prekršajnih naloga, - Izdaci za tekuće održavanje i usluge prevoza i goriva, - Nabavka materijala, - Popis (inventarisanje) i - Naknadna revizija

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja Interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima Interne revizije
5.	Državna agencija za Istrage i zaštitu (SIPA) – JIR SIPA BIH	2	5 (2 redovne i 3 naknadne revizije)	29 preporuka	- Planiranje i izvršenje budžeta - Upravljanje ljudskim resursima - 3 naknadne revizije
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BIH – JIR OBA BIH	2	5 (4 redovne i 1 naknadna)	7 preporuka	- Plan budžeta i izvršenje plana budžeta, - Javne nabavke, - Upotreba službenih telefona, - Upotreba službenih specijaliziranih vozila - Naknadna revizija.
7.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH - JIR UIO BIH	4	10 (4 redovne i 6 naknadnih revizija)	37 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima, - Politike i procedure za upravljanje informacionim sistemom, - Podrška Sektora za IT radu ostalih organizacionih jedinica, - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a u UIO i - 6 naknadnih revizija.
8.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH – CJIR MFT BIH	3 ²⁵	1 redovna i 1 revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom sekretarijatu VM BiH	7 preporuka i preporuke date u horizontalnoj reviziji (rubrika ispod)	- Priprema, koordinacija i implementacija aranžmana po osnovu Sporazuma o pitanjima sukcesije bivše SFRJ i - Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.2.	Generalni sekretarijat VM BiH – CJIR MFT BIH		2 redovne revizije, od kojih je jedna provedena u GS, MFT i ADS	9 (6* preporuka je dato u reviziji provedenoj u GS, MFT i ADS)	- Provođenje mjera za unapređenje integriteta u Generalnom sekretarijatu VM BiH i - Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.3.	Agencija za državnu službu BiH – CJIR MFT BIH		1 redovna revizija koja je dio revizije provedene u Generalnom sekretarijatu VM BiH	*preporuke date u horizontalnoj reviziji (rubrika iznad)	- Efekti Zaključka Vijeća ministara BiH na zapošljavanje državnih službenika u institucijama BiH (revizija provedena u: GS, MFT i ADS)
8.4.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari – CJIR MFT BIH		1 redovna revizija	2 preporuke	- Vođenje investicija i stručnog nadzora nad izvođenjem radova u Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari
8.5.	Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH – CJIR MFT BIH		1 redovna revizija	5 preporuka	- Razvoj projekata za podršku implementaciji Strategije za reformu javne uprave i Akcionog plana
9.1.	Ministarstvo za ljudska	1	4	13	- Grant za rješavanje problema Roma u

²⁵ U prvih 8 mjeseci 2017. godine funkciju Interne revizije JIR MFT BiH obavljala su 4 zaposlena (rukovodilac JIR i 3 interna revizora), a od 11.09. 2017. g. zbog penzionisanja 1 internog revizora, broj osoba je smanjen na 3.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
	prava i izbjeglice BiH – JIR MLJP BiH		(2 redovne i 2 naknadne revizije)	Preporuka	oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, - Naknade troškova zaposlenih i - 2 naknadne revizije
9.2.	Fond za povratak BiH – JIR MLJP BiH		1 redovna revizija	2 preporuke	- Naknade troškova zaposlenih
9.3.	Institut za nestala lica BiH – JIR MLJP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizije)	2 preporuke	- Naknade troškova zaposlenih i - Naknadna revizija
10.	Ministarstvo pravde BiH – JIR MP BiH	2	2 redovne revizije	11 preporuka	- Službena putovanja - Upotreba službenih vozila
11.1.	Ministarstvo civilnih poslova BiH – JIR MCP BiH		1 naknadna revizija	-	- Utvrđen status preporuka datih u Reviziji procesa dodjele grantova izvršenoj u 2016.
11.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH – JIR MCP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	7 preporuka	- Plate i naknade plata i - Naknadna revizija
11.3.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JIR MCP BiH	2	2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	5 preporuka	- Plate i naknade plata i - Naknadna revizija
11.4.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JIR MCP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Plate i naknade plata i - Naknadna revizija
11.5.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH – JIR MCP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	3 preporuke	- Plate i naknade plata i - Naknadna revizija
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH – JIR MVTEO BiH		2 redovne revizije	13 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima - Upravljanje službenim vozilima
12.1.	Institut za standardizaciju BiH – JIR MVTEO BiH	2	1 redovna revizija	7 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.2.	Institut za metrologiju BiH – JIR MVTEO BiH		1 redovna revizija	7 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
13.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH – JIR SZP BiH	1	7 (4 redovne, 2 naknadne i 1 <i>ad hoc</i>)	29 preporuka	- Javne nabavke - Upravljanje voznim parkom - Upravljanje stalnim sredstvima - Ugovorene usluge - Zaključeni i realizirani ugovori - 2 naknadne revizije
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JIR DKPT BiH	1	3 (2 redovne i 1 naknadna)	10 preporuka	- Sistem materijalnog knjigovodstva – skladišta - Korištenje sredstava za reprezentaciju - Naknadna revizija
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JIR MIP BiH	1	7 (6 redovnih i 1 naknadna)	31 preporuka	- Revizije poslovanja ambasada BiH u Skoplju, Madridu, Bernu, Oslu i Ljubljani, - Revizija realizacije preporuka Ureda za reviziju Institucija BiH - Naknadna revizija
16.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JIR IDDEEA	1	7 (2 redovne i 5 naknadnih)	9 preporuka	- Pristup evidencijama i razmjena podataka, - Troškovi naknada zaposlenih i - 5 naknadnih revizija kojima je utvrđen status preporuka datih u izvještajima IR u 2016.
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - JIR BHANSA	1	3 (2 redovne i 1 <i>ad hoc</i>)	17 preporuka	- Stanje dosijea zaposlenih - Obračun plata i naknada i - Blagajničko poslovanje
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	Nije uspostavljena JIR			
UKUPNO u 2017.		33	119 *	386	-
UKUPNO u 2016.		29	128**	637	-
Napomena: * Zbir od 119 internih revizija sadrži 64 redovne i 52 naknadne revizije i 3 <i>ad hoc</i> interne revizije ** Zbir od 128 internih revizija u 2016. godini čini 91 redovna, 31 naknadna i 6 <i>ad hoc</i> revizija					

U 119 izvještaja interne revizije sačinjenih u toku 2017. godine dato je ukupno 386 preporuka od strane 17 jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Generalno, najveći broj preporuka koje su interni revizori dali u svojim izvještajima u 2017. godini odnosi se na preporuke vezane za:

- unaprjeđenje sistema obračuna plata i naknada plata,
- unaprjeđenje sistema upravljanja ljudskim resursima,
- unaprjeđenje sistema u oblasti javnih nabavki i
- unaprjeđenje u oblasti upotrebe službenih vozila.

Stepen realizacije preporuka datih u izvještajima interne revizije u 2016. godini po institucijama prikazan je u narednoj tabeli, dok će stepen realizacije preporuka datih u 2017. godini biti "dostupan", nakon isteka roka za njihovu realizaciju, u Godišnjem konsolidovanom izvještaju interne revizije za 2018. godinu.

Tabela 4.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka	Broj realiziranih	Realizirane preporuke u	Broj nerealiziranih	Nerealizirane preporuke	Broj preporuka IR kojima	Djelimično realizirane	Komentar	
			interne revizije	preporuka IR	%	preporuka IR	u %	nije istekao rok za realizaciju	preporuke IR		
1.	Parlamentarna skupština BIH (JIR PS BIH)	2016.	22*	3	25%	6	50%	1	2	*Nije utvrđen status 10 preporuka datih u 2 ad hoc revizije	
		2017.	Izvršena naknadna revizija u kojoj je utvrđen status preporuka datih u 2016. godini								
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JIR PS BIH)	2016.	25	20	91%	2	9%	3	-	-	
		2017.	Izvršene naknadne revizije u kojima je utvrđen status preporuka datih u 2016. godini								
3.	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BIH (JIR PS BIH)	2016.	15	7	46,7%	7	46,7%	1	-	-	
		2017.	Izvršene naknadne revizije u kojima je utvrđen status preporuka datih u 2016. godini								
4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama (JIR PS BIH)	2016.	19	11	57,8%	6	31,6%	2	-	-	
		2017.	6	-	-	-	-	6	-	-	
5.	Centralna Izborna komisija BIH (JIR PS BIH)	2016.	13	10	77%	2	15,4%	-	1	-	
		2017.	6	-	-	-	-	6	-	-	
6.	Ministarstvo odbrane BIH (JIR MO BIH)	2016.	82	18	22%	35	42,7%	8	21	-	
		2017.	46	2	4,3%	3	6,5%	34	7	-	
7.	Ministarstvo komunikacija i prometa BIH (JIR MKT BIH)	2016.	JIR MKT BIH uspostavljena u 2017. godini								
		2017.	4	-	-	-	-	4	-	-	
8.	Granična policija BIH (JIR GP BIH)	2016.	36	15	41,7%	5	13,9%	16	-	-	
		2017.	59	11	18,6%	8	13,6%	31	9	-	
9.	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JIR SIPA BIH)	2016.	56	39	69,6%	4	7,1%	9	4	-	
		2017.	29	-	-	-	-	29	-	-	
10.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JIR OBA BIH)	2016.	14	9	64,3%	2	14,3%	-	3	-	
		2017.	7	1	14,3%	-	-	6	-	-	
11.	Uprava za indirektno oporezivanje BIH (JIR UIO BIH)	2016.	84	75	89,3%	-	-	5	4	-	
		2017.	37	15	40,5%	-	-	22	-	-	

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
12.	Ministarstvo finansija i trezora BiH (JIR MFT BiH)	2016.	13*	5	38,5%	-	-	4	-	*Nije utvrđen status 4 preporuke date u reviziji izvršenoj u DEP i MFT zajedno
		2017.	7+6 ²⁶	-	-	-	-	7+6	-	-
13.	Direkcija za evropske integracije BiH (JIR MFT BiH)	2016.	11*	4	36,4%	-	-	-	-	*Nije utvrđen status 7 preporuka
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (JIR MFT BiH)	2016.	15*	10	66,7%	-	-	2	-	*Nije utvrđen status 3 preporuke date u reviziji izvršenoj u DEP i MFT zajedno
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Agencija za javne nabavke BiH (JIR MFT BiH)	2016.	6	3	50%	3	50%	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JIR MFT BiH)	2016.	5*	-	-	-	-	-	-	*Nije utvrđen status preporuka (1 od preporuka je data u reviziji izvršenoj u DEP PARCO zajedno)
		2017.	5	2	40%	-	-	3	-	-
17.	Ured za zakonodavstvo VM BiH (JIR MFT BiH)	2016.	8	7	87,5%	-	-	1	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JIR MFT BiH)	2016.	6	4	66,7%	1	16,7%	-	1	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
19.	Agencija za državnu službu BiH (JIR MFT BiH)	2016.	12	11	91,7%	-	-	1	-	-
		2017.	6 ²⁷	-	-	-	-	6	-	-
20.	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH (JIR MFT BiH)	2016.	5	2	40%	-	-	1	2	-
		2017.	9 ²⁸	-	-	2	22,2%	7	-	-
21.	Arhiv BiH (JIR MFT BiH)	2016.	9	8	88,9%	-	-	1	-	-
		2017.	Započeta je revizija u 2017. koja će biti okončana u 2018. godini							
22.	Agencija za statistiku BiH (JIR MFT BiH)	2016.	6	3	50%	-	-	3	-	-
		2017.	Započeta je revizija u 2017. koja će biti okončana u 2018. godini							

²⁶ Šest preporuka dato u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

²⁷ Preporuke su date u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

²⁸ 6 preporuka je dato u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
23.	Odbor državne službe za žalbe(JIR MFT BIH)	2016.	11	9	81,8%	-	-	2	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
24.	Agencija za osiguranje u BIH (JIR MFT BIH)	2016.	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
25.	CHJ MFT BIH (JIR MFT BIH)	2016.	6*	-	-	-	-	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
26.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JIR MLJP BIH)	2016.	4	3	75%	-	-	-	1	-
		2017.	13	3	23%	-	-	10	-	-
27.	Fond za povratak BiH (JIR MLJP BIH)	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
28.	Institut za nestale osobe BiH (JIR MLJP BIH)	2016.	5	4	80%	1	20%	-	-	-
		2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
29.	Ministarstvo pravde BiH (JIR MP BIH)	2016.	JIR MP BiH nije vršila reviziju u 2016. godini							
		2017.	11	-	-	-	-	11	-	-
30.	Ministarstvo civilnih poslova BiH (JIR MCP BIH)	2016.	53	38	71,7%	1	1,9%	-	14	-
		2017.	Izvršena naknadna revizija u kojoj je utvrđen status preporuka datih u 2016. godini							
31.	Centar za uklanjanje mina u BiH (JIR MCP BIH)	2016.	17	12	70,6%	2	11,8%	-	3*	*Za 2 djelimično realizirane preporuke menadžment prihvatio rizik neizvršavanja
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Agencija za lijekove i medicinska sredstva (JIR MCP BIH)	2016.	10	9	90%	1	10%	-	-	-
		2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH – JIR MCP BIH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	7	4	57,1%	-	-	1	2	-
34.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JIR MCP BIH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	5	3	60%	-	-	1	1	-
35.	Centar za Informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
	obrazovanja u BiH – JIR MCP BiH									
36.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH – JIR MCP BiH	2016.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-
37.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (JIR MVTEO BiH)	2016.	JIR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	13	-	-	-	-	13	-	-
38.	Institut za standardizaciju BiH (JIR MVTEO BiH)	2016.	JIR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	7	-	-	-	-	7	-	-
39.	Institut za metrologiju BiH (JIR MVTEO BiH)	2016.	JIR MVTEO BiH uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	7	-	-	-	-	7	-	-
40.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH (JIR SZP BiH)	2016.	10	10	100%	-	-	-	-	-
		2017.	29	-	-	-	-	29	-	-
41.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JIR DKPT BiH)	2016.	16	4	25%	-	-	10	2	-
		2017.	10	1	10%	-	-	9	-	-
42.	Ministarstvo inostranih poslova BiH (JIR MIP BiH)	2016.	23	7	30,4%	10	43,5%	5	1	-
		2017.	31	15	48,4%	3	9,7%	7	6	-
43.	Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka (JIR IDDEEA BiH)	2016.	20	10	50%	3	15%	-	7	-
		2017.	9	-	-	-	-	9	-	-
44.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JIR BHANSA)	2016.	JIR BHANSA uspostavljena u 2017. godini							
		2017.	17	4	23,5%	-	-	13	-	-
	Ministarstvo sigurnosti BiH (JIR MS BiH)	2016.	Nije uspostavljena Jedinica interne revizije							
		2017.	Ministarstva sigurnosti BiH							
UKUPNO u 2016. godini			637*	376	59%	91	14,3%	75	65	*Za 35 preporuka nije utvrđen status. Od ukupno datih 637 preporuka, 6 se odnosi na MFT i DEP zajedno, te su iste prikazane u pojedinačnim kolonama dva puta, a u konačnom zbiru jednom
UKUPNO u 2017. godini			386	65	-	16	-	280	25	

U Tabeli 4. prikazani su podaci o ukupnom broju datih preporuka i stepenu njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena interna revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka datih u 2017. godini nije istekao rok za realizaciju, ne može se izračunati konačan procenat učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju datih preporuka za ovu godinu. Stepenn njihove realizacije bit će utvrđen u narednom periodu.

Na osnovu podataka iz prethodne tabele za 2016. godinu uočava se da je više od polovine ukupno datih preporuka realizirano (59%), dok je djelimično realizirano 65 preporuka, a za 75 preporuka još uvijek nije istekao rok za realizaciju i za iste će u narednom periodu biti utvrđen stepenn realizacije. Za 35 preporuka nije utvrđen status realizacije.

Procenat nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (637) datih u 36 institucija BiH, u kojima je vršena interna revizija u 2016. godini, iznosi 14,3%. Najveći procenat nerealiziranih preporuka imaju sljedeće institucije: Parlamentarna skupština BiH (50%; nerealizirano 6 od 12 preporuka), Agencija za javne nabavke (50%; nerealizirane 3 od 6 preporuka), Agencija za zaštitu ličnih podataka (46,7%; nerealizirano 7 od 15 preporuka), Ministarstvo vanjskih poslova BiH (43,5%; nerealizirano 10 od 23 preporuke) i Ministarstvo odbrane BiH (42,7%; nerealizirano 35 od 82 preporuke).

Podaci iz prethodne tabele, na osnovu kojih se uočava da je 91 nerealizirana preporuka i 65 djelimično realiziranih preporuka od ukupno datih u izvještajima interne revizije u 2016. godini, te da u pojedinim institucijama procenat nerealiziranih preporuka iznosi više od 40%, upućuju na potrebu unapređenja u ovoj oblasti. Unapređenje se može postići uspostavljanjem jače saradnje između jedinica interne revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem saradnje između jedinica interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz konstantno unapređenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica interne revizije pruža. Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke interne revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilitnost internih revizora. Pisanje izvještaja i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha interne revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unapređenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovodilaca institucija i jedinica interne revizije.

4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije Institucija BiH

Na osnovu prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH postignut napredak i da se funkcija i uloga interne revizije sve jasnije prepoznaje u institucijama BiH, kao dio ukupnog sistema internih finansijskih kontrola javnog sektora BiH (PIFC-a).

Funkcija interne revizije u institucijama BiH jasno je definisana i utemeljena Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usaglašenoj metodologiji rada za interne revizore, koja uključuje i standarde interne revizije.

Način organizacije jedinica interne revizije u institucijama BiH baziran je na decentraliziranom modelu koji je zasnovan na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definisanim nadležnostima jedinica interne revizije u pogledu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom internih revizora u institucijama BiH, Poveljom interne revizije, Priručnikom za internu reviziju, standardima interne revizije i Sporazumom o vršenju funkcije interne revizije definisana su, u institucijama BiH, osnovna načela i odnosi pružalaca usluga – internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije, s jedne, i korisnika usluga interne revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uslovi za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uslovima za zapošljavanje internih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni interni revizori u institucijama BiH ispunjavaju uslove propisane Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Također, u sistemu interne revizije institucija BiH omogućeno je poštovanje principa "ista plata za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu platu, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Zaključno sa 31.12.2017. godine 13 od ukupno 17 uspostavljenih jedinica interne revizije u institucijama BiH, uspostavljeno je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, što podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, a u vezi usklađivanja opisa poslova interne revizije, kao i uslova za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Dvije Institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH²⁹ i Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH³⁰, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usaglašavanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji.

Jedinica interne revizije u Ministarstvu vanjskih poslova BiH još formalno nije uspostavljena u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH. Očekuje se da će aktivnost oko izmjene postojećeg Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva vanjskih poslova BiH biti okončana u 2018. godini.³¹

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA je u januaru 2017. godine uspostavila internu reviziju prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije.

Funkciju interne revizije u sve četiri gore navedene institucije, kao i u jedinicama interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH i Službe za zajedničke poslove institucija BiH, obavlja po jedan interni revizor, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, niti sa zahtjevima standarda interne revizije.

U Tabeli 5. dat je pregled poduzetih aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti internu reviziju i pregled kadrovske popunjenosti interne revizije u ovim institucijama. U istoj tabeli dat je i pregled realizacije zaključaka Vijeća ministara BiH sa 98. Sjednice, održane 12.04.2017. godine, vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora i dosljednog poštovanja propisane procedure potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije.

²⁹DKPT je u februaru 2017. godine dostavila Prijedlog pravilnika nadležnom Ministarstvu sigurnosti BiH radi pribavljanja potrebnih mišljenja i upućivanja Vijeću ministara BiH.

³⁰IDDEEA je u decembru 2017. godine dobila saglasnost CHJ na Prijedlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju i time stvorilo pretpostavke da isti uputi u dalju proceduru prema Vijeću ministara BiH.

³¹Ministarstvo vanjskih poslova pribavilo je potrebna mišljenja i u maju 2017. godine dostavilo Prijedlog pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Vijeću ministara BiH, koje je obavjestilo Ministarstvo da je odgodilo izjašnjavanje o pomenutom Pravilniku.

Tabela 5.

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobren broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2017.	% popunjenosti JIR	Zaključci VM BiH	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
2.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	+	-
3.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	*	*JIR MKT uspostavljena u drugoj polovini 2017.
4.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
5.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
6.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	+	-
7.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	+	-
8.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	3*	75%	+	*Zbog odlaska u penziju internog revizora smanjen je broj osoblja IR
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	+	*Nije popunjena pozicija internog revizora
10.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	*Nije popunjena pozicija internog revizora
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	Nije popunjena pozicija internog revizora
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	+	*Nije popunjena pozicija internog revizora
13.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	+	*Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR
14.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	+	* Predviđen broj izvršilaca (Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja radi dostavljanja istog VM BiH)
15.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	NE*	3**	1	33,3%	+	*VM BiH je, na 100. sjednici od 04.05.2017, odgodilo izjašnjavanje o prijedlogu Pravilnika MVP

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobren broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osobije u JIR do 31.12.2017.	% popunjenosti JIR	Zaključci VM BiH	Komentar
										** Predviđen broj izvršilaca
16.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	+	*Predviđen broj izvršilaca (Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja radi dostavljanja istog VM BiH)
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	NE	NE	NE	NE	-	1	-	+	Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriter. za uspost. JIR ("Sl. gl. BiH" 69/17) BHANSA je obavezna uskladiti Pravilnik i uspostaviti JIR u skladu s relevantnim propisima
18.	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	DA	DA	NE*	NE	-	-	-		* Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja radi dostavljanja VM BiH

Iz prethodne tabele vidimo da je, zaključno s 31.12.2017. godine, ukupno 13 od 18 institucija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i uspostavilo internu reviziju u skladu s propisima iz oblasti interne revizije, dok ukupno sedam institucija ima u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu interne revizije.

U narednom periodu, tokom 2018. godine očekuje se dalje operativno i funkcionalno jačanje interne revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz funkcionalno uspostavljanje jedinice interne revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH, formalno-pravno donošenje neophodnih akata i pravilnika radi uspostavljanja interne revizije u svim institucijama u skladu s relevantnim propisima, te kadrovsko popunjavanje jedinica interne revizije koje nisu u potpunosti popunjene.

Uspostavljanje jedinica interne revizije i njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje je neophodan uslov za dalji napredak u razvoju i unapređivanju ovog sistema.

Kadrovska nepopunjenost jedinica interne revizije višestruko utiče na stanje i funkcioniranje sistema interne revizije i to, s jedne strane tako što smanjuje broj i obim izvršenih revizorskih angažmana, a s druge strane, što onemogućava dosljedno poštovanje standarda interne revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja interne revizije, te ujedno predstavljaju osnov za ocjenu kvaliteta rada interne revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti interne revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unapređenje, standardi interne revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije.

Program osiguranja i unapređenja kvaliteta mora sadržati interno ocjenjivanje, koje se sastoji od stalnog nadzora učinka aktivnosti interne revizije od strane rukovodioca jedinice interne revizije³², kao i eksterno ocjenjivanje od strane kvalificiranog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača, koje se provodi barem jednom u pet godina. Eksterno ocjenjivanje interne revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama interne revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovodioca jedinice interne revizije i jednog ili više internih revizora. Pored ovoga, u nepotpunim jedinicama interne revizije teško je osigurati i kvalitetno vršenje funkcije interne revizije u svim njenim fazama, od planiranja revizije, analize i ocjene funkcioniranja internih kontrola revidiranog područja, do sačinjavanja konačnog revizorskog izvještaja i davanja preporuka u svrhu unapređenja poslovanja, na način kako to Zakon o internoj reviziji u institucijama BiH predviđa.

Iz prethodne tabele vidi se da su sve jedinice interne revizije i institucije BiH, u kojima su uspostavljene ove jedinice, ispoštovale zaključke Vijeća ministara BiH vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora i dosljedno poštovanje propisane procedure potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica Interne revizije Institucija BiH

CHJ kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije institucija BiH, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta interne revizije u javnom sektoru³³, djelimično vrši eksternu kontrolu kvaliteta poštovanja metodologije rada interne revizije i prati učinak jedinica za internu reviziju Institucija BiH. Napominjemo da eksterna kontrola kvaliteta koju provodi CHJ nije zamjena za propisane povremene eksternu ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani nezavisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definisano Zakonom o internoj reviziji Institucija BiH i standardima interne revizije. Kako je CHJ nezaobilazan dio sistema interne revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provođenje metodologije interne revizije, uvid u kvalitet rada jedinica interne revizije koji vrši CHJ ne može se smatrati u potpunosti nezavisnim, ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unapređenje rada jedinica interne revizije.

Jedinice interne revizije, kroz svoje godišnje izvještaje, dostavljaju CHJ podatke o načinu organizacije interne revizije, opisu poslova i uslova za zapošljavanje u jedinicama interne revizije, zajedno sa izvodom iz Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, potpisanim Poveljama interne revizije i Sporazumima o vršenju funkcije interne revizije i drugim relevantnim podacima. Na osnovu ovih podataka CHJ prati usklađenost postojeće organizacije interne revizije, uključujući njenu ulogu, ovlaštenja, odgovornost, način izvještavanja i odobravanja planova, s relevantnim propisima interne revizije koji reguliraju ovu oblast u institucijama BiH, a time i da li je osigurana funkcionalna nezavisnost interne revizije.

Također, u godišnjim izvještajima jedinice interne revizije dostavljaju i svoje planove rada, informacije o svim izvršenim internim revizijama i informacije o poštovanju propisa tokom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka, CHJ stiče, u određenoj mjeri, uvid u način rada i vršenja funkcije interne revizije i

³² Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti interne revizije, interna ocjenjivanja uključuju, prema standardima interne revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije koje imaju dovoljno poznavanja prakse interne revizije.

³³ Vodič je izdat u martu 2016. godine od strane Zajednice prakse za internu reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

njenoj usklađenosti s propisanom metodologijom, standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima u oblasti interne revizije, te o učinku i kvalitetu vršenja interne revizije.

Na osnovu izvještaja o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) internih revizora u jedinici interne revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica interne revizije za priznavanje obuka kao KPE, CHJ prati da li interni revizori usavršavaju i unapređuju svoja znanja i vještina iz područja i oblasti definisanih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definisani su načini ispunjavanja obaveze kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, kako bi kroz održavanje nivoa stručnosti i njihov dalji profesionalni razvoj bio unaprijeđen kvalitet usluga koje pružaju.

U narednom tabelarnom pregledu dati su podaci o poštovanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i standarda interne revizije tokom vršenja interne revizije od strane internih revizora u jedinicama interne revizije institucija BiH. Također, dati su i podaci o provođenju interne i eksterna ocjene kvaliteta i saradnji jedinica interne revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tabela 6.

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje standarda interne revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Interna ocjena	Nadzor nad angažiranjem IR	Eksterna ocjena	Saradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
2.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	Djeli mičn o*	DA	Djeli mičn o**	DA	*RJR vrši kontinuirano praćenje rada IR bez ocjene kvaliteta **Rad s ekspertima kroz pilot reviziju u 2017. unaprijedio je rad IR
3.	JIR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
4.	JIR Granične policije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
5.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
6.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	Djeli mičn o*	DA	NE	DA	*Rukovodilac JIR priprema plan aktivnosti, rukovodi i stalno nadzire rad IR
7.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	Djeli mičn o*	DA	*U okviru Twinning projekta EU eksperti su u svojim izvještajima dali ocjenu aktivnosti IR
8.	CJIR Ministarstva finansija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje standarda interne revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Interna ocjena	Nadzor nad angažiranjem IR	Eksterna ocjena	Saradnja s Uredom za reviziju Institucija BiH	Komentar
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	* JIR uspostavljena u martu 2017. U narednoj godini planirano je potpuno provođenje interne ocjene
13.	JIR Službe za zajedničke poslove Institucija BiH	DA	DA	DA	DA	NE*	NE	DA	* Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR koji, prema standardima IR, osigurava nadzor nad angažiranjem
14.	JIR Direkcije za koordinaciju poslojiskih tijela BiH	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	* Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR. Poslove IR obavlja samo 1 interni revizor
15.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djelimično*	Djelimično*	Djelimično*	NE*	NE*	NE	DA	* Neusklađenost pravilnika o un.org. MVP-a i kadrovska nepopunjenost onemogućavaju dosljedno poštovanje propisa IR
16.	JIR Agencije za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	* Zaposlen samo 1 IR, što onemogućava provođenje interne ocjene kroz stalni nadzor pregleda i mjerenja aktivnosti IR. U narednom periodu planira se provoditi interno ocjenjivanje kroz periodično samoocjenjivanje.
17.	JIR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	DA	Djelimično*	NE	DA	* Zaposlen je samo 1 IR koji je provodio nadzor nad pojedinim segmentima angažiranja u kojima je to bilo moguće.
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	Nije uspostavljena jedinica interne revizije							
Napomena: **Interna revizija koja postoji u MVP BiH uspostavljena je kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove Inspektorata za konzulatske poslove u MVP-u. Ovdje je tretiran organizacioni dio koji se bavi internom revizijom u smislu Zakona o internoj reviziji Institucija BiH. U toku su izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MVP-a.									

Iz prethodne tabele vidi se da su interni revizori u svim jedinicama interne revizije, osim Ministarstva vanjskih poslova BiH³⁴, u potpunosti poštovali i pridržavali se metodologije rada, standarda interne revizije i Etičkog kodeksa.

³⁴ Zbog neriješenog organizacijskog statusa interne revizije i kadrovske nepopunjenosti, Ured za reviziju MVP-a nije bio u mogućnosti u potpunosti poštovati metodologiju rada, standarde IR i Etički kodeks.

U Jedinicama interne revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene vršena je u izvještajnom periodu u potpunosti ili djelimično interna ocjena kvaliteta i nadzor nad angažiranjem internih revizora, dok je u Jedinicama interne revizije koje nemaju popunjenu poziciju rukovodioca jedinice interne revizije vršenje nadzora nad angažiranjem internih revizora bilo onemogućeno.

Provođenje stalnog nadzora nad obavljanjem revizorskog angažmana i interno ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka interne revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Definicijom interne revizije, Etičkim kodeksom i standardima interne revizije. Rukovodilac jedinice interne revizije obavezan je, u skladu sa standardima interne revizije, čuvati evidenciju o obavljenom nadzoru nad angažiranjem i izvršenoj internoj ocjeni, te najmanje jednom u godini izvijestiti rukovodioca institucije o rezultatima interne ocjene.

Od 17 uspostavljenih jedinica interne revizije, samo je Jedinica interne revizije Uprave za indirektno oporezivanje BiH imala djelimičnu eksternu ocjenu kvaliteta interne revizije. Naime, eksperti angažirani u okviru *Twining* projekta EU, koji se realizira u ovoj upravi, dali su u svojim izvještajima ocjenu aktivnosti interne revizije ove jedinice.

Preostalih 16 jedinica interne revizije nisu imale eksternu ocjenu kvaliteta u izvještajnom periodu. Napominjemo da eksterna ocjena kvaliteta, prema standardima interne revizije, mora biti provedena od strane kvalificiranog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koji su izvan organizacije.

Svih 17 jedinica interne revizije Institucija BiH, koje su vršile funkciju interne revizije u izvještajnom periodu, saradivale su saradivateljima Ureda za reviziju Institucija BiH, kako kroz razmjenu revizorske dokumentacije i revizorskih izvještaja, tako i kroz podršku provođenju datih preporuka za unapređenje sistema PIFC-a.

Na osnovu navedenih podataka posebno ističemo podatak da u Jedinicama interne revizije koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene angažiranja internih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

Eksterno ocjenjivanje aktivnosti interne revizije, prema standardima interne revizije, provodi se jednom u pet godina. U skladu s navedenim, CHJ planira u trogodišnjem periodu poduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se unaprijediti i dodatno urediti i oblast eksteme kontrole kvaliteta interne revizije.

U Tabeli 7. dat je pregled jedinica interne revizije, koje su u toku 2017. godine izvršile revizije u institucijama navedenim u tabelama br. 2, 3. i 4, zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i datih preporuka po jedinici interne revizije, kao i o ukupnom broju dana po JIR provedenim na vršenju revizija i područjima revidiranja.

Tabela 7.

R. br.	Naziv JIR	Broj osoba u JIR	Broj konačnih izvještaja IR u 2017.g.	Broj datih preporuka IR u 2017.g.	Broj ostvarenih revizorskih dana ³⁵ JIR	Broj revizorskih dana JIR po reviziji (kolona 6 / 4)	Područja revidiranja u 2017.g.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	2	11	12	295 ³⁶	27	<ul style="list-style-type: none"> - Sistem provođenja izbora i upravljanje Centralnim biračkim spiskom - Razmatranje i rješavanje žalbi po javnim nabavkama - 9 naknadnih revizija - Pilot revizije: Revizija ugovorenih usluga i Naknadna revizija u SZP BiH i Revizija planiranja i izvršenja budžeta u SIPA-i
2.	JIR Ministarstva odbrane BiH	4	25	46	745	30	<ul style="list-style-type: none"> - Proces implementacije modula "zaliha" - knjiženje ostalih zaliha, - Proces vođenja pomoćnih knjiga, - Proces implementacije modula "zalihe" – knjiženje robe, - Proces ustupanja imovine-opreme, - Proces implementacije modula "zaliha" – knjiženje materijala, - Proces usaglašavanja iskazanih obaveza na 31.12.2016.g. - Naknade za službena putovanja, - Proces unajmljivanja imovine i opreme - Evidentiranje stalnih sredstava u pripremi, - Proces ostvarivanja prava na naknadu za odvojeni život i - 15 naknadnih revizija.
3.	JIR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	2	1	4	44 ³⁷	44	<ul style="list-style-type: none"> - Proces izrade zakonskih i podzakonskih akata
4.	JIR Granične policije BiH	2	8	59	410	51	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabavke, - Blagajničko poslovanje, - Upravljanje ljudskim resursima, - Prihodi od prodaje stalnih sredstava i prekršajnih naloga, - Izdaci za tekuće održavanje i usluge prevoza i goriva, - Nabavka materijala, - Popis (inventarisanje) i - Naknadna revizija
5.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu	2	5	29	344	69	<ul style="list-style-type: none"> - Planiranje i izvršenje budžeta - Upravljanje ljudskim resursima - 3 naknadne revizije
6.	JIR Obavještajno-	2	5	7	400	80	<ul style="list-style-type: none"> - Plan budžeta i izvršenje plana budžeta - Javne nabavke - Upotreba službenih telefona,

³⁵ Podaci dobijeni iz godišnjih izvještaja jedinica interne revizije

³⁶ Od ukupnog broja ostvarenih revizorskih dana JIR PS BiH umanjen je broj dana proveden u pilot revizijama (2 pilot revizije rukovodioca JIR kao mentora u SZP BiH i učešće internog revizora u pilot reviziji u SIPA-i)

³⁷ JIR MKT BiH uspostavljena u drugoj polovini 2017. godine.

	sigurnosne agencije BiH						<ul style="list-style-type: none"> - Upotreba službenih specijaliziranih vozila - Naknadna revizija
7.	JIR Uprave za indirektno oprezivanje BiH	4	10	37	804	80	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje ljudskim resursima, - Politike i procedure za upravljanje informacionim sistemom, - Podrška Sektora za IT radu ostalih organizacionih jedinica - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a UIO - 6 naknadnih revizija
8.	JIR Ministarstva finansija i trezora BiH	3 ³⁸	5 ³⁹	23	416 ⁴⁰	83 ⁴¹	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema, koordinacija i implementacija aranžmana po osnovu Sporazuma o pitanjima sukcesije bivše SFRJ, - Efekti Zaključka VM BiH na zapošljavanje državnih službenika u IBiH - Provođenje mjera za unapređenje integriteta, - Vođenje investicija i stručnog nadzora nad izvođenjem radova u Memorijalnom centru Srebrenica-Potočari, - Razvoj projekata za podršku implementaciji Strategije za reformu javne uprave i Akcionog plana - Pilot revizija u SIPA-I
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	7 (RJIR je učestvo- vao i u 1 pilot reviziji)	17	194	24	<ul style="list-style-type: none"> - Grant za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite, - Naknade troškova zaposlenih, - Naknadne revizije i - Pilot revizija u SIPA-I
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	2	2	11	71	36	<ul style="list-style-type: none"> Službena putovanja Upotreba službenih vozila
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	9 (RJIR i IR su učestvo- vali i u 3 pilot revizije)	18	423	35	<ul style="list-style-type: none"> - Plate i naknade plata - Naknadne revizije - Pilot revizije: Revizija naknada za službeno putovanje u MO BiH i Revizija ugovorenih usluga i Naknadna revizija u SZP BiH
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	2	4	27	224 ⁴²	56	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje ljudskim resursima - Upravljanje službenim vozilima
13.	JIR Službe za zajedničke poslove BiH	1	7	29	186	27	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabavke - Upravljanje voznim parkom - Upravljanje stalnim sredstvima - Ugovorene usluge - Zaključeni i realizirani ugovori - 2 naknadne revizije

³⁸ Od 11.09.2017. godine u CJIR MFT BiH smanjen broj osoblja interne revizije sa 4 na 3 osobe zbog odlaska jednog internog revizora u penziju.

³⁹ Započete su i dvije revizije u Arhivu BiH i Agenciji za statistiku BiH koje će biti okončane u 2018.

⁴⁰ Od ukupnog broja ostvarenih revizorskih dana JIR MFT BiH umanjen je broj dana koje je interni revizor proveo u pilot reviziji u SIPA-i.

⁴¹ Pored obavljenih 5 revizija, započete su i dvije revizije koje će biti okončane u 2018, te je izvršeno praćenje realizacije preporuka iz 2016. godine u 5 institucija.

⁴² Broj revizorskih dana JIR MVTEO BiH računat je od marta 2017. g, kada je uspostavljena Jedinica.

14.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	10	208	69	Sistem materijalnog knjigovodstva-skladišta Korištenje sredstava za reprezentaciju Naknadna revizija
15.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	7	31	Nije dostavljen podatak	-	Revizija poslovanja ambasada BiH u Skoplju, Madridu, Bernu, Oslu i Ljubljani Revizija realizacije preporuka Ureda za reviziju institucija BiH za 2016. Naknadna revizija
16.	JIR Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	1	7 (IR je učestvovao u 1 pilot reviziji)	9	177	22	Pristup evidencijama i razmjena podataka Troškovi naknada zaposlenih 5 naknadnih revizija u kojima je utvrđen status preporuka datih u izvještajima IR u 2016. godini Pilot revizija: Revizija naknada za službeno putovanje u MO BiH
17.	JIR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi-BHANSa	1	3	17	174	58	Stanje dosijea zaposlenih u BHANSa-i, Obračun plata i naknada i Blagajničko poslovanje
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	Nije uspostavljena Jedinica interne revizije Ministarstva sigurnosti BiH					
UKUPNO U 2017. godini		33	119	386	5.115 ⁴³	43	-
UKUPNO U 2016. godini		29	128	637	-	-	-

Iz prethodne tabele vidi se da je u 2017. godini od strane 17 jedinica interne revizije izvršeno ukupno 119 revizija u kojima je dato 386 preporuka, što u odnosu na 2016. godinu, kada je od strane 13 jedinica interne revizije sačinjeno ukupno 128 izvještaja i dato ukupno 637 preporuka, predstavlja smanjenje prosječnog broja izvršenih revizija po jedinici interne revizije. Sa 9,8 revizija po jedinici interne revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice interne revizije u 2016. godini, došlo je do smanjenja na 7 revizija po jedinici interne revizije u 2017. godini.

Takođe i prosječan broj datih preporuka u jednoj reviziji je s 5 preporuka, koliko je u prosjeku dato u 2016. godini, smanjen na 3,2 preporuke po reviziji u 2017. godini.

U izvještajnom periodu, u 119 obavljenih internih revizija, učestvovala su ukupno 33 interna revizora, na osnovu čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po internom revizoru u 2017. godini 3,6. U poređenju sa 2016. godinom, kada je obavljeno ukupno 128 internih revizija u kojima je učestvovalo ukupno 26 internih revizora⁴⁴, došlo je do smanjenja broja izvještaja o internoj reviziji po internom revizoru za 1,3 ili za 26,5%.

U prethodnoj tabeli navedeni su i podaci o ukupno ostvarenom broju revizorskih dana za svaku od jedinica interne revizije u 2017. godini. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje interne revizije u jedinici interne revizije provelo na vršenju revizija i provođenju ostalih aktivnosti interne revizije i isti ne uključuje obaveznu edukaciju internih revizora, kao ni druge vrste odsustva sa posla. U

⁴³ Ukupan broj provedenih radnih dana na vršenju internih revizija i ostalih aktivnosti IR 16 jedinica interne revizije, prema podacima dostavljenim u izvještajima JIR.

JIR MVP BiH nije dostavilo podatak o ostvarenom broju revizorskih dana zbog neusaglašenosti poslova Ureda za reviziju s propisima IR.

⁴⁴ Nisu uključena dva interna revizora JIR Ministarstva pravde koji nisu izvršili nijednu reviziju u 2016. godini i jedan interni revizor JIR OSA-e koji je počeo sa radom 01.12.2016. godine.

jedinicama interne revizije koje vrše funkciju interne revizije u više institucija, ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizorskih dana jedinica interne revizije razlikuje se između jedinica, kako zbog razlike u broju osoblja interne revizije, tako i zbog broja dana provedenih na obaveznim edukacijama, te zbog razlike u odsustvu s posla internih revizora.

Također, iz prethodne tabele vide se i podaci o prosječnom broju revizorskih dana jedinica po reviziji za 2017. godinu. Ovaj broj, također, razlikuje se između jedinica, a isti, pored broja osoblja interne revizije i odsustva s posla internih revizora, zavisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija koji u toku godinu realiziraju jedinice utječe više faktora, kao što su: vrsta revizije (naknadne revizije traju kraće od redovnih ili *ad hoc* revizija), složenost područja revidiranja, obim revizije, stečeno iskustvo internih revizora, provođenje istih revizija u drugim institucijama (za JIR koje vrše internu reviziju u više institucija), popunjenost pozicije rukovodioca JIR i internog revizora i dr. U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovodioca jedinice interne revizije, a to su: Ministarstvo vanjskih poslova, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka, Služba za zajedničke poslove institucija BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, interni revizori obavljaju i poslove rukovodilaca vezano za sačinjavanje planova IR i periodičnih izvještaja, dok u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice rukovodilac JIR obavlja i poslove internog revizora jer nije popunjena ova pozicija.

S obzirom na to da deset jedinica interne revizije nije u potpunosti kadrovski popunjeno i da su tri jedinice uspostavljene u izvještajnom periodu, za proteklu godinu se ne može izvršiti potpuna uporedna analiza broja ostvarenih revizorskih dana jedinica po reviziji između jedinica interne revizije institucija BiH.

U narednom periodu očekuje se kadrovsko popunjavanje jedinica što će omogućiti analizu učinka jedinica interne revizije s primjerima najbolje prakse.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija Internih revizora u Institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) internih revizora predstavlja proces u kojem interni revizori u institucijama BiH održavaju nivo svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz dalji profesionalni razvoj.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH i Povelja interne revizije definiraju da je obaveza rukovodioca interne revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti interne revizije i da radi na osiguranju potrebnih obuka internih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovodiocu institucije radi odobravanja i osiguravanja njegovog provođenja.

Obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

- Standardi interne revizije i to:
 - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* propisuje da su interni revizori dužni unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
 - Standard 1210 - *Stručnost* nalaže da interni revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.
- Etički kodeks
Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost internih revizora koja, između ostalog, definira da interni revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i

iskustvo, te da su obavezni kontinuirano unapređivati svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.

- Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH
Program definira obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obavezu izvještavanja i evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije. CHJ je obavezna, u skladu s Programom, na osnovu izvještaja jedinica Interne revizije voditi registar KPE internih revizora u institucijama BiH.
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o KPE internih revizora u institucijama BiH
Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definisane Programom, minimalan broj bodova koji su interni revizora u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjem nivou, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.
- Uputstvo o KPE internih revizora u institucijama BiH
Uputstvo definira način prijavljivanja internih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije i izvještavanja CHJ o KPE internih revizora.

Navedenim propisima definisano je da CHJ priprema i/ili organizira obuke vezane uz teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i da dostavlja internim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u saradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka.

U izvještajnom periodu CHJ je, u skladu s propisima iz oblasti KPE, organizirala sljedeće obuke:

- Dvodnevnu obuku tokom koje su prezentirane izmjene u Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije koje su stupile na snagu 01.01.2017. godine i obrađen, kroz praktične primjere, način izrade strateškog i godišnjeg plana interne revizije.
- U saradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske, a na osnovu potpisanog bilateralnog sporazuma o saradnji između Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske i Ministarstva finansija i trezora BiH:
 - Dvodnevni okrugli sto na temu "Implementacija sistema javnih internih finansijskih kontrola (PIFC)", na kojem su pored internih revizora iz institucija BiH učestvovali i predstavnici srednjeg nivoa menadžmenta institucija BiH;
 - Obuka na temu "Procjena kvaliteta rada Interne revizije i savjetodavna uloga interne revizije" tokom koje su holandski eksperti izložili način provođenja kontrole kvaliteta i pružanja savjetodavnih usluga interne revizije u Holandiji;
 - Obuka organizirana nakon provedenih pilot revizija u institucijama BiH pod mentorstvom holandskih eksperata, u toku koje su izložena iskustva internih revizora institucija BiH, te sugestije i preporuke holandskih eksperata u svrhu unapređenja kvaliteta rada interne revizije;
- Praktičnu obuku za 17 internih revizora u institucijama BiH koji su u prethodnoj godini odslušali teorijsku obuku i položili pismeni ispit za sticanje Certifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH. Praktične obuke internih revizora provedene su pod nadzorom mentora imenovanih od strane CHJ i u okviru dvije pilot revizije provedene pod mentorstvom holandskih eksperata;

U izvještajnom periodu je i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju organizirao jednodnevnu konferenciju o internoj reviziji u javnom sektoru BiH, na kojoj su učestvovali interni revizori iz institucija Bosne i Hercegovine, interni revizori iz javnog sektora Republike Srpske i javnog sektora Federacije BiH.

U izvještajnom periodu obavezu kontinuirane profesionalne edukacije, kao neophodnog uslova za očuvanje i unapređenje stečenih znanja, ispunili su svi obaveznici KPE u institucijama BiH, a to su: 33⁴⁵ interna revizora u 17 jedinica interne revizije i 2 zaposlena u CHJ koji rade na poslovima razvoja sistema interne revizije.

Napominjemo da su interni revizori obavezni, u skladu sa standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i propisima u oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju, kako bi efektivno obavljali svoje profesionalne obaveze.

Ako interni revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine, potrebne za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažiranja internih revizora obavljena stručno i da li doprinose unapređenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući adekvatne preporuke i savjete u vezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

4.7. Unapređenje sistema interne revizije

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije za 2017. godinu dao je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim internim revizijama u izvještajnom periodu. Efekti interne revizije koji su obuhvaćeni konsolidovanim izvještajem, ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice interne revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcioniranja Institucija BiH. Također, efekti interne revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sistema javne interne finansijske kontrole i interne revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje interna revizija pruža menadžmentu institucija.

CHJ je u prethodnoj godini provela anketu u institucijama BiH u kojima je do 31.10.2017. godine vršena interna revizija, kako bi stekla uvid u zadovoljstvo korisnika usluga interne revizije u institucijama BiH. Anketa se sastojala od 15 pitanja koncipiranih na način da se kroz odgovore na iste dobiju informacije o:

- zadovoljstvu rukovodilaca institucija ostvarenom saradnjom i radom interne revizije,
- uključenosti rukovodilaca institucija u izbor tema/područja revidiranja i
- doprinosu interne revizije unapređenju poslovanja institucije.

Od 61 institucije kojima je dostavljen Anketni upitnik, odgovor je dostavilo ukupno 49 institucija, od kojih je 17 odgovorilo da do 31.10.2017. godine u ovim institucijama nije vršena revizija.

Nakon što su obrađeni odgovori institucija u kojima je vršena revizija, ukupno njih 32, može se zaključiti da je rukovodstvo institucija generalno zadovoljno uslugom interne revizije, ostvarenom saradnjom i radom interne revizije. U nastavku je dat kraći pregled odgovora institucija u vezi naprijed navedene tri grupe pitanja.

- Na pitanja vezano za profesionalnost u radu interne revizije, način postupanja u slučaju sukoba interesa, svrsishodnost i korist od interne revizije, konsultiranje i uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije, 90,6% institucija je potvrdno odgovorilo, što pokazuje da je rad interne revizije, po

⁴⁵ U ovaj broj nije uključen interni revizor JIR MKT BiH koji je počeo s radom 01.08.2017. godine, a uključen je interni revizor JIR MFT BiH koji je radio do 11.09.2017 i ispunio obavezu KPE.

navedenim pitanjima, u skladu s relevantnim propisima i očekivanjima korisnika usluga interne revizije.

- U pogledu uključenosti korisnika usluga interne revizije u izbor područja revidiranja sadržanim u strateškim i godišnjim planovima interne revizije, prezentiranju revizorskog univerzuma i izvršene procjene rizika od strane interne revizije, 80,6% je dalo potvrdne odgovore, na osnovu čega se može sugerirati da jedinice interne revizije trebaju posvetiti veću pažnju procesu utvrđivanja prioriteta područja revidiranja kako bi se, kroz uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije, revidirale oblasti u kojima revizija može najviše doprinijeti poboljšanju procesa rukovođenja, upravljanja rizikom i internim kontrolama.
U prilog ovom govori i podatak o smanjenju prosječnog broja datih preporuka po reviziji u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, za oko dvije preporuke. U 2017. godini u prosjeku je dato 3,2 preporuke, dok je u 2016. godini dato u prosjeku po 5 preporuka. Da bi opravdala svoju osnovnu svrhu i ulogu stvarajući dodatnu vrijednost i unapređujući poslovanje institucije, što interna revizija postiže dajući kvalitetne i provodive preporuke, moraju se provoditi revizije "najrizičnijih" procesa koje će u procesu planiranja biti identifikirane kroz dosljednu primjenu metodologije rada IR, a koja uključuje obaveznu saradnju i uvažavanje mišljenja rukovodstva institucije.
- U pogledu doprinosa interne revizije unapređenju poslovanja institucija 81% je pozitivnih odgovora, što upućuje na zaključak da pojedini rukovodioci institucija od interne revizije očekuju adekvatnije i kvalitetnije preporuke, kako bi nakon implementacije istih došlo do poboljšanja u revidiranom području i izvršavanju pojedinačnih ciljeva institucije.

Rezultati rada interne revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji datih preporuka i unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju interne revizije, s druge strane. U narednom periodu očekuje se dalji napredak u ovoj oblasti, kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizorskih izvještaja i preporuka koje interni revizori daju, tako i kroz daljnje uspostavljanje i jačanje sistema interne revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH.

Dodatni efekti interne revizije umnogome će zavisiti i od stepena i brzine uspostavljanja preostale strukture interne revizije u institucijama BiH, s jedne, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i internih revizora za daljnji napredak na razvoju funkcije interne revizije u institucijama BiH, ali i cjelokupnog koncepta PIFC-a.

Važan zadatak i izazov za CHJ i jedinice interne revizije u narednom periodu svakako će biti i rad na uvođenju i povećanju kontrole kvaliteta rada interne revizije, u skladu sa zahtjevima standarda interne revizije i primjerima najbolje prakse.

Iz svega iznesenog u ovom izvještaju, primjetno je da je u prethodnom periodu učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije, koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definiše sistem interne revizije i funkcionalnog uspostavljanja sistema interne revizije od strane CHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, stepen napretka u ovoj oblasti, od strane institucija BiH, mogao bi i morao bi biti na znatno višem nivou, čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sistema javne interne finansijske kontrole evropskim vrijednostima.

5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema Internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na internu reviziju

5.1. Osnovi Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

U decembru 2016. godine donesena je na nivou institucija BiH, Strategija razvoja javnih internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018 (Strategija). Strategija predstavlja opredjeljenje Institucija BiH za daljnji razvoj sistema PIFC-a, interne revizije i internih finansijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH. Pomenuta integracija trebala bi rezultirati vidljivim doprinosom ovih sistema u osiguranju odgovornosti rukovodilaca institucija, te postizanju veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju budžetskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od postojećeg stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Evropske komisije, Strategija određuje ciljeve i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne interne finansijske kontrole približiti standardima i praksi Evropske unije.

Strategija predviđa fazni pristup razvoju sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, u zavisnosti od stanja i potreba razvoja u budžetskom sistemu. U prvoj fazi naglasak se stavlja na jačanje kontrola zakonitosti i pravilnosti za što postoji evidentna potreba zbog još prisutnih nedostataka u planiranju i izvršavanju budžeta, računovodstvu, javnim nabavkama, što su ujedno i ključna područja za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. U drugoj fazi naglasak se stavlja na stvaranje preduslova za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate. Navedeno uključuje razvoj srednjoročnog planiranja i povezivanja srednjoročnog planiranja s budžetskim ciklusom kroz razvoj programskog planiranja. Programi u funkciji povezivanja srednjoročnih ciljeva i budžetskih sredstava stvorit će podlogu ne samo za praćenje zakonitosti i pravilnosti, već i za ocjenu ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u trošenju budžetskih sredstava.

U pogledu interne revizije, Strategija definira da bi u narednom periodu razvoj interne revizije trebao biti usmjeren na realizaciju sljedećih ciljeva:

- a) Unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije,
- b) Jačanje kapaciteta interne revizije,
- c) Povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije.

Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno pridonosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Evropsku uniju. Kvalitetni sistemi internih kontrola ujedno su presudan faktor za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Evropske unije. Implementacija Strategije treba unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost u trošenju javnih sredstava.

5.2. Realizacija Strategije razvoja sistema Internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

Akcioni plan je sastavni dio Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine, a isti sadrži ciljeve i mjere za njihovu realizaciju, vremenski period u kojem se očekuje realizacija, nosioce aktivnosti, indikatore uspješnosti i izvore finansiranja utvrđenih mjera i aktivnosti.

Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcionih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcionog plana izvodi se iz Akcionog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera.

U skladu s navedenom obavezom, CHJ je pripremila operativne godišnje akcione planove za 2017. godinu i 2018. godinu u kojima su precizno definisane aktivnosti i vremenski period njihovog izvršenja vezano za realizaciju utvrđenih ciljeva daljnjeg razvoja upravljanja javnim finansijama.

Strategijom je definisano i da će CHJ izvještavati Vijeće ministara BiH, u okviru redovnog Godišnjeg konsolidovanog izvještaja o sistemu interne revizije u institucijama BiH i Konsolidovanog izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola, o napretku ostvarenom u oblastima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole.

U izvještajnom periodu CHJ je u oblasti Interne revizije, u skladu s utvrđenim ciljevima u Strategiji, realizirala sljedeće:

a) Unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije;

Tokom 2017. godine CHJ je objavila Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji Internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/17), kojom se dodatno uređuje oblast obaveznog stručnog usavršavanja internih revizora. Također, u 2017. godini CHJ je objavila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 69/17) radi usklađivanja postojeće Odluke s važećim propisima. U decembru 2017. godine CHJ je, na osnovu Odluke KO CJH broj: KO-12/17 od 06.12.2017, pripremila i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

b) Jačanje kapaciteta interne revizije;

Tokom 2017. godine CHJ je zaprimila zahtjeve od četiri institucije za davanje saglasnosti na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, na koje je u predviđenom roku dala saglasnost. Također, u izvještajnom periodu CHJ je dala, na osnovu dostavljenih zahtjeva od strane institucija BiH, četiri saglasnosti na imenovanje rukovodilaca jedinica interne revizije.

U okviru certificiranja internih revizora u institucijama BiH, CHJ je vršila nadzor nad provođenjem praktičnih obuka 17 internih revizora institucija BiH, koje su provedene kao pilot revizije u Ministarstvu odbrane BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

U skladu s propisima o obaveznom stručnom usavršavanju internih revizora u institucijama BiH, CHJ je organizirala četiri obuke, od kojih su tri organizirane u saradnji s Nacionalnom akademijom za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Kraljevine Nizozemske, a jednu dvodnevnu obuku je organizirala samostalno. Na osnovu dostavljenih zahtjeva jedinica interne revizije, CHJ je dala 174 mišljenja o priznavanju obuka koje organiziraju drugi pružatelji usluga kao kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH.

Također, u 2017. godini je I KO CJH organizirao, u svrhu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora, Konferenciju o Internoj reviziji u javnom sektoru BiH, na kojoj su učestvovali interni revizori sa sva tri nivoa vlasti u BiH.

U izvještajnom periodu CHJ je obradila, u skladu s Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, 43 zahtjeva za verifikaciju certifikata internog revizora stečenih kod strukovnih udruženja ili entitetskih CHJ.

c) Povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije;

U izvještajnom periodu održan je sastanak rukovodstva CHJ i Ureda za reviziju institucija BiH na kojem je razmatrano unapređenje saradnje i moduli saradnje jedinica IR, CHJ i Ureda za reviziju institucija BiH (korištenje dokumentacije, obuke i sl).

6. Zaključci Vijeća ministara BiH

6.1. Realizacija Zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidovanog izvještaja interne revizije za 2016. godinu, na svojoj 98. sjednici održanoj 12.04.2017. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica MFIT BiH da nastavi razvijati sistem interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i interni revizori da pripreme godišnji plan obuke internih revizora, te da u koordinaciji s Centralnom harmonizacijskom jedinicom MFIT BiH provedu planove kontinuirane profesionalne edukacije, kako bi, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Standardima interne revizije i drugim relevantnim propisima, unaprijedili svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju;
- Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine u kojima su uspostavljene jedinice interne revizije da, u skladu s relevantnim propisima, planiraju neophodna sredstva za obuke internih revizora u svojim budžetima, te da u skladu s odobrenim planovima obuka i odobrenim budžetskim sredstvima za ove namjene, internim revizorima omoguće pohađanje obuka;
- Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).

U vezi s usvojenim zaključcima Vijeća ministara BiH, CHJ je, u skladu sa svojim nadležnostima i kapacitetima CHJ, nastavila sa aktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH. To se, prije svega, ogleda u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, edukaciji internih revizora, ali i u praćenju aktivnosti interne revizije i institucija BiH. CHJ je o navedenim zaključcima Vijeća ministara BiH upoznala sve institucije BiH i jedinice interne revizije i u skladu sa svojim nadležnostima pružala adekvatnu podršku za realizaciju istih.

Značajni dokumenti iz oblasti interne revizije, koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara su: Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17), Pravilnik o zapošljavanju Internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik

BiH", br. 81/12 i 99/14) i Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15).

Primjena i provođenje ovih propisa aktuelno je i u ovom izvještajnom periodu. U vezi s tim potrebno je navesti podatak da je CHJ zaprimila 17 zahtjeva za usaglašavanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika detaljno su razmotreni, u smislu njihove usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulirana ova oblast. Nakon što su pravilnici usaglašeni s navedenim propisima, CHJ je, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji Institucija BiH, dala svoju saglasnost čime su osigurani uslovi za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju.

CHJ je kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije obaviještena da su sve jedinice interne revizije i institucije BiH u kojim su uspostavljene ove jedinice ispoštovale zaključke Vijeća ministara BiH vezano za planiranje i provođenje kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora. Sve jedinice interne revizije pripremile su godišnje planove obuka internih revizora. Institucije, u kojima su uspostavljene ove jedinice, planirale su neophodna sredstva za obuke internih revizora u svojim budžetima. Realizacijom navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH, internim revizorima u institucijama BiH omogućeno je da, u skladu sa Zakonom, standardima interne revizije i drugim relevantnim propisima, unaprjeđuju svoja znanja i vještine u cilju povećanja kvaliteta usluga koje pružaju u institucijama BiH.

Također, jedinice interne revizije su u svojim godišnjim izvještajima informirale CHJ da se, u skladu sa zaključkom Vijeća ministara BiH kojim su rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci Institucija BiH obavezni da u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije, poštuju propisane procedure.

Ovdje je potrebno napomenuti da je interna revizija koja egzistira u Ministarstvu vanjskih poslova BiH, uspostavljena kao Ured/Inspektorat koji jednim svojim dijelom obavlja poslove interne revizije, a drugim poslove Inspektorata za konzulame poslove u MVP-u. Ovim izvještajem tretiran je samo organizacioni dio koji se bavi internom revizijom. Ministarstvo vanjskih poslova BiH uradilo je novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u koji je ugrađena jedinica interne revizije s nadležnostima, organizacijom, radnim mjestima i opisom poslova koji su u potpunosti usklađeni s propisima o internoj reviziji.

Na kraju možemo zaključiti da aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije i njihovog kadrovskog popunjavanja uveliko zavise od stava i aktivnosti Vijeća ministara BiH i menadžmenta Institucija, njihovih planova i budžeta, kao i od odobrenog plana zapošljavanja.

6.2. Prijedlog Zaključaka Vijeća ministara BiH

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu s odredbama čl. 24. i 25. Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremila je Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije, te predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, nakon razmatranja Izvještaja, donese sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da nastavi razvijati sistem interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pružati podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
2. Zadužuju se institucije u okviru kojih je propisana obaveza uspostavljanja jedinica interne revizije da, zajedno s Ministarstvom finansija i trezora Bosne i Hercegovine, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora, kako bi se ispoštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
3. Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način potpisivanja i provođenja Povelje interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12).
4. Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebno vezano za obaveznu izradu strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica interne revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidovanih strateških i godišnjih planova rada jedinica interne revizije koje pružaju usluge interne revizije u više institucija;
5. Zadužuju se rukovodioci institucija da u saradnji s rukovodiocima jedinica interne revizije i internim revizorima prate primjenu preporuka datih u ranijim izvještajima interne revizije, radi utvrđivanja da li su poduzete korektivne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Centralnu harmonizacijsku jedinicu Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine;
6. Zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine i Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da ovaj Izvještaj dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Broj: 02-1-16-7-42-21/18
Sarajevo, 28.03.2018. godine

DIREKTOR

Ranko Šakota